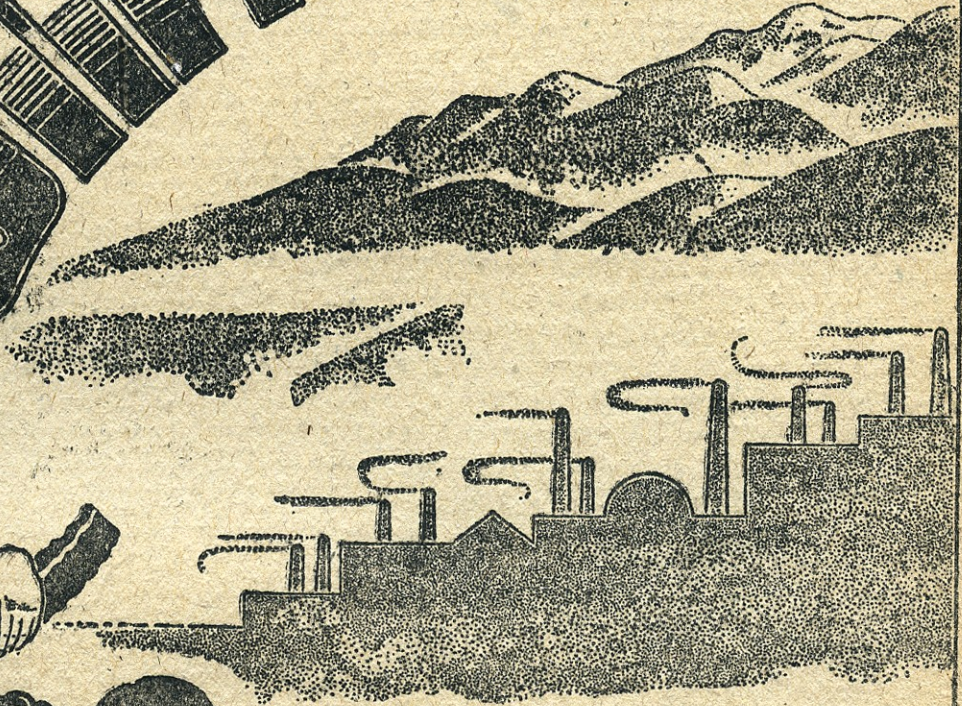

1952

ՀԱՅԿԱՅԻՆ

ՀԱՅԿԱՅԻՆ
№ 10

ՀԱՅԿԱՅԻՆ
ՀԱՅԿԱՅԻՆ
ՀԱՅԿԱՅԻՆ
ՀԱՅԿԱՅԻՆ

საქართველო
საბჭოთაო

„პროლეტი“

№ 10

ოქტომბერი

1935

წელიწადი 89-11

ჩემდავების მისამართი:

პრომის ქ., № 7.

ს ა ხ ე ლ ზ ა მ ი,

საგ. ლე. ახლ. სემტორი

საქ. პ. ლ. კ. კ. ცეკასა და
საქ. განსახორციელებელი
ურთხედის

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

1. ოქტომბერი (ლექსი) — გიორგი კაჭახიძისა	1
2. ოქტომბერი (ლექსი) — არნო ონელიძისა	2
3. ვაჟა-ფშაველას (ლექსი) — ვასო გორგაძისა	3
4. გმირული მსხვერპლი (მოგონება) — პაპა ლაღოძისა	4
5. ქვიშხეთის პიონერთა ბანაკი (ლექსი) — ვ. რუხაძისა	7
6. პიონერი (ლექსი) — ვალია კუმარაძისა	7
7. რახილ (მოთხ.) — დავით კასრაძისა	8
8. სალამი (ლექსი) — შიმქრაღისა	10
9. კრენკებილის თივგადასავალი — ანატოლ ფრანსისა	11
10. სკოლა შხეფის მთაში (ლექსი) — იასამანისა	14
11. ლევარსი როზროხაძე — ი. ხინველისა	14
12. ინდოური და მამალი (ლექსი) — ილია ხინარულიძისა	17

გ ა ვ ზ ვ თ ა უ მ ე ო ქ მ ე დ ე ბ ა

13. ცელქი გიგლა (ლექსი) — მიხეილ მიმონიშვილისა	18
14. ინჟენერები გავზვდებით (ლექსი) — ვლ. სულაბერიძისა	18
15. სამკედლოში (ლექსი) — ირ. ჩხიკვიშვილისა	18
16. პიონერ-ორგანიზაციების ამოცანები საპაერო თავდაცვის საქმეში — — ა. მდივანისა	22
17. გასართობი — შ. თაბუკაშვილისა	23
18. ინდოეთის კაკალი და დათვი — გ. ლომთათიძისა	24
ამოცანა ასოებზე	

მხატვარი — ლენი

ს ა რ ე დ ა ვ ა ც ი ო კ ო ლ ე ბ ი ა

პ/მგ. ჩელაქტორი: პ. ჩხვიანიშვილი.

პ/მგ. მდივანი: როდონ შორაძი

წევრები: ლ. ბასვიანი, ნ. ჩარკვიანი, მ. ქუჩიშვილი, შ. თაბუკაშვილი, მ. ახვლედიანი.

ხტილისტი: — შ. თაბუკაშვილი.

გამომშვები: ს. ხვიჩია.

ოქტომბერი

მორთეს ქუჩა, მოედანი,
დიდებულად მორთეს ხიდი;
უნდა კარგად ვიზიემოთ
ოქტომბერი ეგზომ დიდი.
ის წელს არის ადრინდელზე
მეტი ხმის და ძალის მქონე...
უყვარს წინსვლა, და ქუჩებში
ავტოებით გაგვაქროლებს.
ბავშვი იყო, დავაყვაცდა,
გმირი ვარო იმას ეთქმის:
აქ, მიწაზე, მეფე მოსაო
და ზეცაში ყველა ღმერთი.
ლონე აქვსო — მტერიც ამბობს,
მოკეთე ხომ ყველგან აქებს.
როგორც მუღამ, გულით გვიყვარს
ჩვენ ოქტომბრის გზა და საქმე.
მე არ ვიცი, რა ძალონე
ექნებოდა ჩვენს თავს, მუხლებს,

ამ დიდ, გაშლილ ქვეყანაზე
ოქტომბერი რომ არ ქუხდეს.
ეს ხალისი, ეს სიმკვირცხლე,
სხეულებში რომ გვაქვს ახლა,
დედის ტკბილი ალერსივით
ოქტომბერმა ჩაგვისახლა.
ის დიღია, ჭუხვი ყანით
კოლექტივის მინდვრებს ამკობს.
მიღის მთებში და ლოდებთან
მუშის ენით ლაპარაკობს.
ქალაქს მკერდზე აუშართა
შენობათა წყება, რიგი...
ბაღის ლამაზ ყვავილებშიც
მოდრაობს და ბრწყინავს იგი.
მან არ იცის დალოა, ძილი,
ამოქმედებს ტვინს და მარჯვენს;
რკინის ფრთებით ზეცას სწვდება
და ბრიოკში წყაროს აჩენს. **გიორგი კახახიძე**

მუხომბერი

თვეებს შორის ისე მოჩანს,
ყოველწლოებით მოდის ისე —
როგორც მზე და როგორც დროშა
მოზეიმე, მოვიზვიზე.
შემოდგომა თურმე წინათ
სევდა იყო, ცრემლის წყარო,
ლექსიც ბევრი დაწერილა
სანადვლო და სამწუხარო.
ახლა ვინღა გაიმეტოს
გული — ცრემლი რომ დაღვაროს,
როცა ხმები საიმედო
სხივეს ესერის მთელ სამყაროს.
ყველგან, სადაც გაიხედავ —
წითლობს ზეცა, ქუჩა, სახლი,
შემოდგომა ხალისს ქედავს
ტემპით, წინსვლით და სიახლით.

ელავს დილა. გული ნათლობს.
ცამ მოხიბლა თვალი, მზერა.
ქარვის ფერი უნიათო
გადალექა ლალის ფერმა.
უზარმაზარ პლაკატივით
გადმოეშვა ცეცხლი მზიდან,
მთას ღიმილი გადაჰკიდა
და ნისლის კოშკს წაეკიდა.
ელავს დილა. შუქი მოსავს
ჩვენს სამშობლოს დიად მთა-ბარს,
თითქოს ლაქვარდს უამბობსო
გმირობის და ბრძოლის ამბავს.
ოქტომბერი... ისე მოჩანს,
ყოველწლოებით მოდის ისე —
როგორც მზე და როგორც დროშა
მოზეიმე, მოვიზვიზე...

აკნო მწილი

გ ა ჟ ა - ფ შ ა ვ ე ლ ა ს

(გარდაცვალებიდან 20 წლის შესრულებისწამო)

მხარში დაქრილი არწივის,
ვაჟა, გამთელდა წყლულები.
აღარ შეფოთავენ საფლაფში
გმირთა დახრული გულები,
უფსკრულში გადაიღეწენ
ყვავნი, ყორანნი კრულები...
გამქრალან, გადაკარგულან
სვავნი ფრთადაისრულები.
მთიდან, რძის ქაფად დაღვრილი,
მოქრიან ნაკადულები,
მწვანე ხალიჩით მორთულა
ჭალები, ყანის ხნულები
ზურმუხტის ფერად ელვარებს
მიწის ბარაქა უღვევი.

დღეიდან ძმურ ერებს შორის
არ მოციქულობს მტრის ხმალი,
თუმცა ნაირი ტომის ვართ —
ერთი გვაქვს გულის ფრიალი,
„ჩვენს კავშირს გაუმარჯოსო!“
მღერის სხვადასხვა მხრის წყალი:
სულაკი, მტკვარი, არაგვი
და თერგი — კუნთებ ცინცხალი.
ერთია ყველას განზრახვა,
ერთი ლტოლვა და მიზანი:
აყვავდეს თავის ქვეყნისა
მხარე ბარის თუ მთისანი!

მთა ვნახე არშაულასი —
ცა მხრებზე ებჯინებოდა,
ვაჟაკაცთა გუნდი გარს ერტყა,
ქედს შებმას ეპირებოდა,
პირზე დარტყმული წერაქვი
კლდეს შიგ მკერდამდის წვდებოდა,
გულგაგლეჯილი გრანიტი
ნაფოტებივით ტყდებოდა.
ზვიადაურიც აქ იყო
ჯოყოლას ეჯიბრებოდა.
მზალოს, ლელას და კვირიას
გმირული გარჯა შეენოდა,
მათი სიმღერის გუგუნნი
შორს ხევში იფანტებოდა.

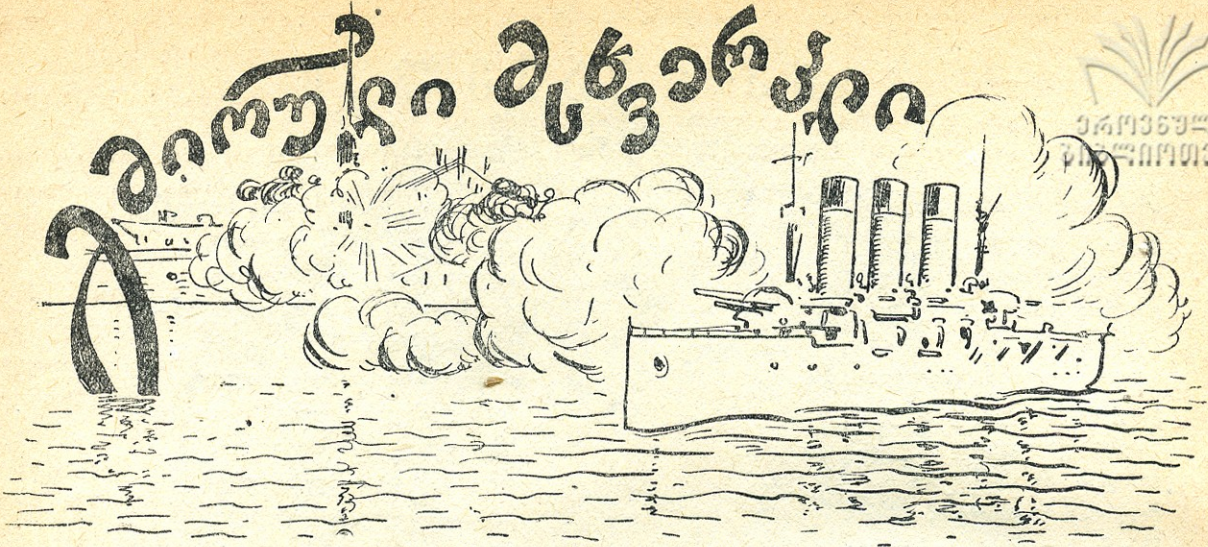
მთის გასწვრივ, სადაც ბილიკზე
კაცი კაცს ვერ შეუვლიდა,
სადაც ჩანჩქერი შხუილით
გადმორბის მთების გულიდან —
გზა გაუჭრიათ. ზედ აგტო
სივრცეს მიაპობს გრიალით,
ჩაბნელებული ხეები
ხმას აყოლებენ ზრიალით,
რა სიხარულით დაგვყურებს
მთათა მწვერვალი ტიალი.
თვალს ხიბლავს, სმენას ატყვევებს
არაგვის ტალღის ჩქრიალი.

როწნახო, ვაჟავ, ვერ იცნობ,
გამოიცვალა მხარეა,
თუ ძველად ქვეყნის ვარამმა
გადინა ცრემლი ცხარეა —
ახლა მზესავით ელვარებს
სამშობლოს არემარეა
და დაფნით ამკობს შენს სახელს
მორთულს წკრიალა ქნართა;
მყინვარის ვერცხლის ქალარით,
ამღერებულის ბართა!

ვასო ზორგაძე

გაიოჯი მსვარაქი

1

ოქტომბრის ძახილს მთელი შავი ზღვა გამოეხმაურა. ლენინგრადის სამხედრო ფლოტზე წითელი დროშა აფრიალდა ლურჯ ჯვრიან დროშის ნაცვლად — „ავრორამ“ ლენინგრადში დაამთავრა ოდესაში „პოტიომკინის“ მიერ დაწყებული საქმე. შავი ზღვის მეზღვაურებს მხარი მისცეს მუშებმა და გლეხებმა. აინთო რევოლუციის ხანძარი. მაგრამ ლენინგრადს და სევასტოპოლს შუა დიდი მანძილია. აქა იქ მაგრდებიან შინაური მტრები — ძველი მეფის და ბურჟუაზიულ მთავრობის მომხრეები. ამათ შევლიან გერმანელები. სამწუხაროდ ფლოტს მოძრაობა არ შეუძლია. გემებს მოძრაობისათვის დიდი სურსათი სჭირათ. ეს სურსათია სათბობი მასალა: ქვანახშირი და ნავთი. ეს კი აღარაა, რადგანაც დონის მალაროები დანგრეული იყო. „გროზნი“-ს ნავთის კოშკები დაიწვა, ბაქო კი მენშევიკების ხელში იყო — რასაკვირველია, ვერც გროზნიდან ვერც ბაქოდან შავი ზღვის ფლოტი ერთ ფუთ ნავთსაც ვერ მიიღებდა. უნაფთოდ და უნახშიროდ ფლოტი უძრავი იყო. ეს გაიგო მტერმა — ამით ისარგებლა გერმანიის ჯარის სარდლობამ და შეეცადა ესარგებლა ფლოტის უძლურობით და ხელში ჩაეგდოთ იგი. გერმანელმა ჯარმა ოსმალეთის ფლოტის დახმარებით ალყა შემოარტყა სევასტოპოლში უძრავად მდგარ გემებს. სევასტოპოლი უნდა დაცემულიყო. ეს კარგად იცოდნენ გმირ მეზღვაურებმა.

რამდენიმე ვაგონი ნავთი გახდიდა ამ უძრავ გემებს საშიშარ და შეუპოვარ ძალად, მაგრამ ეს რამდენიმე ვაგონი ნავთი არ იყო. მეზღვაურებმა მენშევიკებთან მოსალაპარაკებლად დღევანდელი გაგზავნეს, მაგრამ მენშევიკებმა არც უარი თქვეს და არც ნავთი მისცეს. მტერი კი ახლოვდება და ახლოვდება. მტრები ისე იყვნენ დაარწმუნებული გამარჯვებაში, რომ გემების განაწილებაც კი დაიწყეს, მაგრამ შე-

ცდნენ. ისინი არ იცნობდნენ წითელ გმირებს. მეზღვაურებს კიდევ ჰქონდათ იმედი, რომ მენშევიკები დახმარებას გაუწევდნენ რუსეთის ფლოტს და ნავთის მიყიდვით გადაარჩენდნენ ფლოტს მტრისაგან, მაგრამ ნავთი არ მოვიდა. მაშინ მეზღვაურებმა ერთ ბნელ ღამეს მოაგროვეს ყველა საბარგო და სამოგზაურო გემი, რომლებზედაც კიდევ მოიძებნებოდა ქვანახშირი, ბაწრებით გამოაბეს მათ ყველა სამხედრო გემი და გავიდნენ ზღვაში. დაბნეულმა მტერმა ვერ გაუხედა თავის პატარა ნაღმოსნებით გზის გადაღობვა. წითელი ფლოტი გაემგზავრა ჯერ ქერჩში, და მერე ნოვოროსიისკში, სევასტოპოლში დარჩა მხოლოდ პატარა უმნიშვნელო სანაპირო გემები და ისინიც ჩაძირული: მეზღვაურებმა წასვლის წინ ააფეთქეს ეს გემები და დაძირეს. ეს ერგო მეორე დღეს ცხვირაწეულ მტერს გასანაწილებლად.

ზღვაში ბაწრით გაყვანილ ფლოტში იყვნენ: დრედნოუტი „თავისუფალი რუსეთი“ კრეისერები და ნაღმოსნები. დიდი წვალეებით წაიყვანეს ნოვოროსიისკში ეს ფლოტი. დადგა საკითხი „მერე?“ — „რა მოგველის?“ მტრის შემოტევას ვერ გაუმაგრდებოდა ნოვოროსიისკიც, თუ ნავთი და ნახშირი ვერ იშოვნეს ეს ამაყი გემები ფეხმოჭრილ მემომარს დაედარება — რათ უნდა მემომარს თოფ-იარაღი, როდესაც თვითონ უმოძრაოა? მართალია გმირს შეუძლიან გმირულად მოკვდეს, მაგრამ ეს საკითხს არა სჭრის, მტერს ვერც გააქცევს, ვერც გააჩერებს.

ფლოტის ხელმძღვანელმა შვიდეულმა ყოველი ძალღონე იხმარა რაიმე სათბობი მასალა ეშოვნა, მაგრამ არც ნახშირი, არც შეშა არსად მოიძებნებოდა, მხოლოდ ცოტა ნავთი მოაგროვა მთელ ნოვოროსიისკში. ეს ნავთი გაუნაწილეს ორ ნაღმოსანს — „კერჩი“ და „ვილიაკრიას“, რომელნიც სა-

დარაჯის სამსახურს ასრულებდნენ ფლოტისათვის. ამასობაში მტერი ნოვოროსიისკს მოუახლოვდა.

რა ექნა შვიდეულს? რა უყოს ფლოტს? შვიდეულმა ვერ გაბედა თავის თავზე აეღო საკითხის გადაჭრა — ეს იყო პოლიტიკური საკითხი. ვერც ერთი მეთაური ვერ იკისრებდა აეღო თავის თავზე პასუხისგება სახალხო ქონების მტრისათვის გადაცემისა ან მოსპობისა. ეს საკითხი თვით იმ მუშა და მეომრებს უნდა გადაეწყვიტათ, ვისთვისაც გემი წარმოადგენდა სახლსაც, ქარხანასაც, სამუშაო და საომარ იარაღსაც.

აფრიალდა დროშები „თავისუფალის“ ღირებებზე — ყველა გემებზე კითხულობენ: „12 საათზე ყველანი გამოდით ნაპირზე გადაიჭრეთ მიტინგზე, არ დააკლდეს არც ერთი კომანდირი, არც ერთი მეზღვაური“.

2

მიტინგი... ათი ათასი მეზღვაური ძლივს ეტევა მოედანზე. მოქალაქეებიც მოზვავდნენ. ყველას უნდა გაიგოს რით გათავდება დღევანდელი დღე. ყველა გრძნობს მომენტის სიღიადეს. არც ყვრილი, არც მეზღვაურისათვის ჩვეული ლანძღვა-გინება არ ისმის.

გამოვიდა შვიდეული. მოედანი გაინაბა. გესმით ათასების გულისძგერა. თვალები ტრიბუნაზეა მიჭედული, ყუმბარა რო გასკდეს არც ერთი თვალი არ დაიხამხამებს.

წამოიწია შვიდეულის წევრი კრემლიანსკი.

— ამხანაგებო, ჩვენ დრო არ გვაქვს გძელ მუსაიფებისათვის — მოკლედ მოგაგონებთ რაც ყველამ უკვე კარგად იცით. ჩვენ იმედი გვქონდა, რომ გემებისათვის ნავთს და ქვანახშირს ვიშოვნოდით. თქვენ თვითონ იცით რა ტანჯვით და წვალებით მოვიყვანეთ ჩვენი ფლოტი აქამდის. ნოვოროსიისკი უკანასკნელი იმედი იყო ჩვენი — და უკანასკნელი ბოლშევიკური ნავსადგური. ვერც ნავთს, ვერც ნახშირს ვერ ვიშოვნით — ეს ნიშნავს, რომ ჩვენი გემები უძრავად რჩებიან, და არამც თუ გვევლიან, პირიქით ჩვენც გვბორკავენ. მტერი ორ დღეში შემოვა ნოვოროსიისკში. უძრავი გემებით ჩვენ ვერავითარ წინააღმდეგობას ვაუწყებთ, და იძულებული ვიქნებით მტერს დავინებდეთ. მე მგონია თქვენ ასეა არა გჭირიათ, თუ რას გვიზამენ თუ აქ მოგვამწყვდიეს — ეს იქნება სულელური უნაყოფო თვითმკვლელობა... ამ მდგომარეობიდან არის ორი გამოსავალი.

ჩვენ შეგვიძლია მთელი ჩვენი გემები აქედან გავიყვანოთ და მენშევიკურ ნავსადგურში შევაფაროთ — რამდენად იქნება ჩვენი გემები დაცული იქ მტრის ხელიდან ეს საეჭვოა. გემები შეიძლება გადავარჩინოთ, მაგრამ რომ ისინი ბოლო დროს ისევ მტერს ჩაუვარდება ხელში, ამას ეჭვი არა აქვს. ჩვენ კი თუ ცოცხალნი დავრჩით — იარაღს აგვყრიან და რასაკვირველია სადმე იმისთანა ადგილას გა-

დაგვგზავნიან, რომ ვერავითარ დახმარებას ვერ გაუწყვეთ ჩრდილოეთში მებრძოლ ამხანაგებს.

— „არასოდეს“ — მხოლოდ ერთი სიტყვა ვაიგლო ერთხმად მოედანმა.

ტრიბუნაზე ერთს წუთს სიჩუმეა. თითქოს ელოდებიან დამატებას ამ ერთ გამოსროლილ სიტყვას, მაგრამ მოედანმა სთქვა და გადასჭრა — ამას დამატება არ სჭირდება.

„მაშ გადასწყდა. არსად არ მიგვეყვს გემები. გადავდივარ მეორე გამოსავალზე.“ განავრძო კრემლიანსკი. — ძნელია იმ სიტყვის თქმა, რომელიც ენიდან არ გადმოდის. მაგრამ გმირულ ბრძოლას ხშირად გმირული მსხვერპლი სჭირდება...

ამხანაგებო, თქვენ თვითონ ხედავთ, რომ დღეს ეს გემები გვბორკავენ. ბრძოლაში გაწვრთნილი 10.000 მეზღვაური დიდი ძალაა რევოლუციისათვის. ჩვენ კი უმოქმედოთ ვდგევართ. გემებს ვერ გადავარჩინებთ... არც ის გვინდა ამ გემებით რევოლუციის მტრები გავაძლიეროთ... ერთი გამოსავალი-და გვაქვს. ჩავძიროთ აქ გემები, ჩვენ კი დავესხათ კონტრევოლუციონერებს... მე გარწმუნებთ, რომ გამარჯვება ჩვენი იქნება. დავუბრუნდებით და ჩაძირულ გემებს ჩვენივე ხელით ამოვიღებთ — დღეს კი გმირულ მსხვერპლს თხოულობს ჩვენგან რევოლუცია“.

დადგა სიჩუმე — მკვდარი გულსაკლავი სიჩუმე, ხალხი გაქვავებული დგას. ვინ იცის რა ფიქრები ბეჭუტავს აქ მდგომ ხალხის ტვინში... ამას ვერავინ წაიკითხავს. თავები დახრილი აქვთ, თითქოს მძიმე ლოდი დააწვა მთელ აქ მდგომთ. არა მგონია ქვეყნად მეორე ამისთანა მიტინგი ყოფილიყო... უხმო მიტინგი... სიტყვა არც ითქვა და არც ითქმობდა. საუკუნოები გავიდა აქ სიჩუმეში. ბოლოს ნიავით ჩურჩულმა ჩაუარა მოედანს:

„თუ საჭიროა უნდა მოხდეს“.

მხოლოდ ერთხმოვანი გმინვა მოისმა ამ სიტყვების დასადასტურებლად... ისევ ხანგრძლივი სიჩუმე.

„მაშ გადაწყდა“ — ჩუმი ხმით თქვა თავმჯდომარემ — ამხანაგებო, მეტი საკითხები არ არის — მიტინგს დახტურულად ვაცხადებ... წადით და შეუდექით მძიმე მოვალეობის შესრულებას“.

უსიმოდ, უსიტყვოდ დაიშალა ხალხი. არც მუსიკა, არც სიმღერა. თავი ჩაკიდული, ტუჩები შეკუმშული, წარბები შეკრული, თვალები ცრემლით სავსე, ყველა ეს არ უქადავდა სიკეთეს იმით, ვინც ეს აუტანელი ტანჯვა გამოაცდევინა მეზღვაურებს.

მისცეს ნიშანი..

ნაღმოსნებს „კერჩა“ და „კილიაკრიას“ გაყავთ ღრედნოუტი „თავისუფალი რუსეთი“ ღრმა წყალზე — დანარჩენ გემებს მწყობრით აყენებენ ნავსადგურის შესავლიდან დოობის შუქურამდე. ყველა დანიშნულ ალაგას არის. „თავისუფალი“ გასულია ას მეტრის სიღრმეზე. ყველა გემზე დროშები ფრიალებს... ნაპირზე ხალხის ტევა არ არის აქა იქ ისმის ქვითინი...

ზოგჯერ გაისმის ვიოლის ისტერიული კივილი და მაშინვე ჩაქრება. ნაპირზე დარჩენილი მეზღვაურების დაღვრემილი სახე გაქვეავებული... ბევრი ცდილობს ბავშვივით არ ატირდეს. კბილები შეკრული აქვთ, ლოყები უცანცალებენ და თვალები ელვას აფრქვევენ.

დადგა ისტორიული წუთი.. ავარდა შუშხუნა და გადმოყარა ნაპერწკლები. ყველა გემზე გაძვკრივებულმა მეზღვაურებმა უკანასკნელი სალამი მისცეს აფრიალებულ წითელ დროშებს... გაისმა ინტერნაციონალის ხმა და დროშები ნელა, ძალიან ნელა დაეშვა გემების ანძებიდან... „კილიაკრია“ და „კერჩი“ გადმოსხეს მეზღვაურები ნაპირზე. მეზღვაურებმა მარტო იარაღი და ვაზნები გამოიტანეს გემებიდან. გემებზე დარჩენენ მარტო მორიგი ამსრულებლები.

„კილიაკრია“ უკანასკნელი ხალხი გადმოიყვანა. „თავისუფლებიდან“ იმავე წუთს მოისმა სამგლოვიარო (თქვენ მსხვერპლად დაეცით) ხმა. „კერჩი“ წყნარად შემობრუნდა ცხვირით დრედნოუტისაკენ. ნაპირზე მდგომნი გაინაბნენ. „კერჩი“ გემის შუა ადგილს უსწორებს ნაღმს, ერთი წამით ნაპირმა და ზღვამ შესწყვიტეს სუნთქვა...

ნაღმი კლაკნით გაესწრაფა გემისაკენ. წუთი და გემის ცხვირთან უშველებელი წყლის ზევი ადგა, და ძძლავრმა გრიალმა გაარღვია სიჩუმე. გემი შეკრთა, წყნარა დაეშვა ცხვირით და შეჩერდა. შორიდან იგი უშველებელ, მუხლებზე დაჩოქილ დაკოდილ ლომს ჰგავდა. დაჭრილი, მაგრამ ჯერ კიდევ ცოცხალი გემი წყალზევით დარჩა. ერთი ნაღმი ვერ მოერია. ნაპირზე მწვავე კენესა გაისმა და მხოლოდ თოფებზე ჩაჭერილი ხელები ამტკიცებდა რას განიცდიდნენ მეზღვაურები.

„კერჩი“ შემობრუნდა და მეორე ნაღმი ესროლა ოდესღაც თავის მბრძანებელ დრედნოუტს. ეს ნაღმი გვერდში მოხვდა დრედნოუტს. უშველებელი ზღვის ციხე შეირხა. გვერდზე დაწვა, მერე წამოიწია, თითქოს ადგომა უნდაო. ისევ გვერდზე დაწვა და ჩაშვა წყალში. იმავე წამს ყველა გემიდან მოისმა აფე-

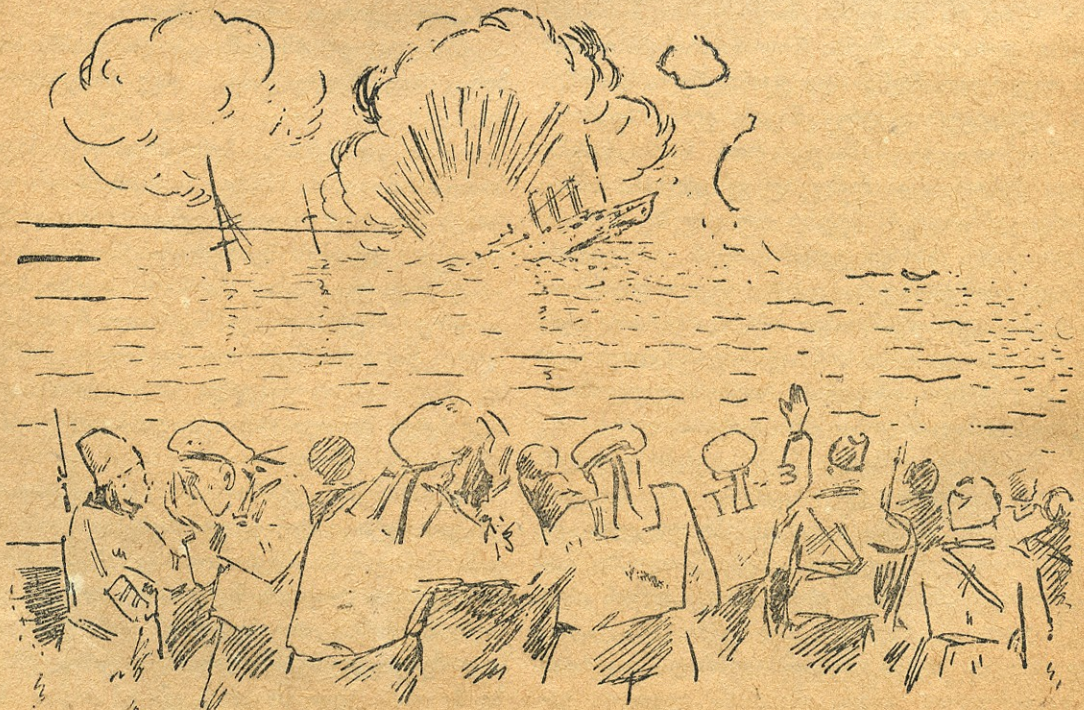
თქების ხმა და ერთი საათის განმავლობაში ამ აუარებელ გემების ადგილას მხოლოდ სასაფლაოს ძეგლებით მოჩანდა დაღუპულ გემების ანძები.

ნაპირზე ყველა სტიროდა. აღარც მეზღვაურები მალაედნენ თავის ცრემლებს. საშინელი სანახარობა იყო ეს წვერ-ულვაშ გაუბარსავი, მზისაგან და მღიშე წყლისაგან დამწვარი სახეები. მრავალ საშიშროებაში გამოვლილი შეუდრეკელი მეზღვაურები დაუშალავი ღვრიდნენ ცრემლებს.

უკანასკნელი მიტინგი გაისმნა... აქვე ზღვის პირად... მხოლოდ ერთი ამხანაგი გამოდის, — რევოლუციური ტრიბუნის თავმჯდომარე ამხ. გასოვი. ამხანაგებო, ჩვენ ვტირით. სირცხვილი არ არის ჩვეთვის ეს ცრემლები... ეს ჩვენი უკანასკნელი ცრემლებია... ვაი იმთვინეც ეს ცრემლები გვაფრქვევინა. ვფიცავთ ეს ცრემლები სისხლის ნიაღვრათ ვაქცოთ“. „ვფიცავთ“ — იგრიალა ათი ათასის ხმამ. — „მაშ მოვიწმინდოთ ცრემლები, დეე, ეს უკანასკნელი ცრემლები იყოს. ამას იქით ცრემლის ნაცვლად მტრის სისხლი ვღვაროთ. შევფიცოთ, რომ ნოვოროსისკი ჩვენი გემების დროებითი სასაფლაოა. არ მოვასვენოთ და არ დავინდოთ მტერი. სანამ გამარჯვებულნი არ დავბრუნდებით და ჩვენს საყვარელ გემებს ისევ არ ავამოძრაებთ წითელი დროშის ქვეშ“. „ვფიცავთ“ — გაისმა მხოლოდ ერთი სიტყვა. მაშ, ახლა მტრისაკენ“ და მეზღვაურები დასტა-დასტა წავიდნენ.

სად წავიდნენ, მე მიზნად არა მაქვს ავწერო ის გმირული ომი შავი ზღვის მეზღვაურებმა რომ გადაიხადეს კონტრევოლუციასთან ბრძოლაში. ეს მრავალჯერ აწერილი თქვენც გექნებათ წაკითხული. მხოლოდ ვიტყვი, რომ მეზღვაურებმა თავისი ფიცი შეასრულეს. მტერს ძვირათ დაუჯდა მეზღვაურების ცრემლები. მართალია, ბევრი მეზღვაური გმირულად დაეცა ბრძოლაში, მაგრამ ფიცი მაინც შესრულდა. ოქტომბრის რევოლუციამ გაიმარჯვა და დღეს ნოვოროსისკის სასაფლაოდან ამოღებული და გაცოცხლებული გემები წითელი დროშის ქვეშ დატურავენ და დარაჯობენ შავი ზღვის საზღვრებს.

ბაბა ლაღო.

ქიშხეთის პიონერთა ბანაკი

ლაძაზია ტაშისკარი
მწვანე მთებით, ველებით,
გიჟი მტკვარი შუა რომ ჭრის
ქაფმოღებულ ჩქერებით.

დღეს აქ კობტად გადაშლილა
პიონერთა ბანაკი
და საესეა ხალისით და
ილტაცების ბარაქით.

დახტიან და თამაშობენ
ცქრიალით ვით ფერია,
ჩვენს დიდ სტალინს აღიდებენ
და გულლიად მღერიან.

მ. რუხაძე

პ ი ო ნ ე რ ი

მორბის, მოხტის პიონერი
თან რაღაცას ტკბილად მღერის,
ეს სიმღერა სიცილია
მეთვრამეტე ოქტომბერის.

ტუჩზე ღიმი დაუქარგავს
სიცოცხლისთვის საღად ნაშენს,
მზე უკოცნის მარჯუნის ბაგეს,
სიო თმაზე დასთამაშებს...

მედიდურად მოაქვთ დროშა
ხელებს ნორჩს და ხელებს ნაზებს,
მზე უკოცნის მარჯუნის ბაგეს,
სიო კულულს უღამაზებს.

მორბის, მოხტის პიონერი,
თან რაღაცას ტკბილად მღერის,
ეს სიმღერა სიცილია
მეთვრამეტე ოქტომბერის.

მალია კუხაძე

განა ვინ ყოფილა ისეთი, რომ ნადირობა არ ჰყვარებოდა? მეც პატარაობიდანვე შემეყვარდა. მახსოვს დილაადრიან რომ წამომდგარვარ საღამომდე გამძნელებია შინ დაბრუნება, ხშირად ისე შემომომამებია, რომ არც საჭმელი და არც სასმელი გამხსენებია. მთელი ღიახვის ხეობა აკლებული მქონდა. სულ ფეხქვეშ მქონდა მოდებული მისი ჰალეები, ყანებით დაფენილი მინდვრები, გორაკები, მთები, დაბურვილი ტყე... ბევრჯერ დაუტუქსივარ მშობლებს, მეც შემეფიცნია, აღარ ვინადირებ შეთქი, მაგრამ მეორე დღეს ყველაფერი მავიწყდებოდა და უთენიებლივ კვლავ სანადიროთ ვაგვპარულვარ.

თქვენი არ ვიცი, მაგრამ იმ დროს ბუნება ჩემთვის ყველაფერი იყო. მიყვარდა ტყის შრიალი, ბუჩქნარის სიკეკლუცე, ჩრდილებში წამოწოლა, ნიავის აღერსი... იქით გარეული მარწყვის ლამაზი თვალების ჟუჟუნები, ხან წყაროს გვერდით ჩამოჯდომა, ნაპრალებთან კისკისით რომ მოჩქეფს, შენ კი მიუჩოქდები, გახურებული ტუჩებით მიეწაფები, ისიც დაგაკონის და მარგალიტს მოგაფრქვევს თავზე. ან, აი, მორევში ჩაიყურყუმეღავებ, დააფრთხობ თევზთა ქარავანს, შემდეგ მოუსვამ მკლავებს, ატივტივლები, მიეცევი ბედნიერ თვლემას და სტკებები, რომ ტალღები ხან ნანინას გეუბნებიან, ხან კი აღერსიანი ცელქობით ხუჭუჭზე მუჭამუჭა შეხეფებს გასხამენ... ან, აი, მთელი დღე შემომამამდა, ზიხარ განმარტოებით მუხის ქვეშ და უმზერ, როგორ იძირება მზე ძოწუღუმოსილ ღრუბლებში, როგორ მიაცურებს ცეცხლნარ ნავს სადაც გარდაღმა მხარეს, როგორ მოედება ხანძარი არემარეს, მთებს, იმ შენს მუხას, რომლის ქვეშ ზიხარ, იმ ტყეს, რომელსაც უმზერ, იმ ველს, რომელიც შენ წინ გაჭიმულა და იმ სოფელსაც, რომელიც რაერთი ხანია თავს გახსენებს და შინ დასაბრუნებლად ხელს გიქნევს. ახლა მთვარე? ახლა ფრინველების გალობა? ახ, ძნელია ბუნების ჯადოსნობიდან განთავისუფლება, თუ კი ერთხელ ხელში მოგივდოთ. მაშინ თქვენ გავიწყდებათ ყველაფერი, უნებურად ინთქებით აღერსიდან ბურნაში და ასე გგონიათ, ეს ქვეყნიერება მხოლოდ ბედნიერებისა და ტკბილი სიზმრების თასი იყოს. მდიდარი ხარტ გულით, მდიდარი ხარტ შეგრძნებით, უძირო სივრცელ ჰგრძნობთ თავს, სადაც მთელი სამყარო ისე იკარგება, როგორც მოწყვეტილი გარდის ფურცელი ოკეანის გადაშლილ გულში.

ბავშვობის სიხალისე შემდეგშიც გამომყვა. უკმა დაგვაჯკაცი და ქვეყნიერებას კვლავ ჰაბუკი მონადირის თვალით ვუმზერდი. იმ ხანებში მე არ ვიცოდი სიღარიბე და სიმანჯვე. შეძლება კარგი მქონდეს ესარგებლობდი გაზაფხულის და ზაფხულის იშვიათი ღლეებით და მთელ დროს ნადირობაში ვატარებდი, ვიდრე პატარა, მაგრამ დამაფიქრებელი ამბავი არ გადამხდა.

ეს იყო ივლისის შუარიცხვებში. დღე უიღბლოდ შემომამამდა, ასე რომ წყვილი ქედნის მეტი არ მომიკლავს. დაღლილი მოვიდოდი, მიუხედავად ამისა მაინც ბედნიერად ვგრძნობდი თავს და ისე მეგონა, თითქოს ჩემთან ერთად ბედნიერი იყო აგერ ეს ზღუდრის გვერდა, რომლიდანაც მე ვეშვებოდი დაბა ცხინვალში შესასვლელად, აგერ ის მთაც, ის ნაცნობი კაკალიც, რომლის ტოტებშიც ეშმაკ ციყვს დაედო ბუდე, თვით ადამიანებიც თითქოს განუწყვეტლივ ღრეობის ფერხულში ებნენ და მსოფლიო დარდისა არა გაეგებოდათ რა.

დაბაში შესვლისას კუჭმა დოღს შემოკრა და და შიმშილი მაგრძნობინა.

ერთს სასაუზმე დუქანში გავუზვიე და სახელდახელოდ ერბო-კვერცხი და რძიანი ყავა დავუკვეთე. ფინჯანი ნახევრადაც არ მომესვა, რომ პატარა გოგო შემოვიდა და უხმოდ ჩემი მაგიდის შორიანლოს აიტუზა. მისი ჩაცვივნილი თვალები ისე ბეჯითად მომაშტერდა, რომ აშკარად ვიგრძენი, ბავშვი მშიერი იყო.

მელუქნე წამოიზიდა და დაუტია:
— გაეთრია, რამდენჯერ უნდა გაგაგლო შე ურის ლლაპო.

ბავშვს შეათრთოლა, კარებისაკენ დაიხია, მაგრამ თვალები კვლავ უხში მეტყველებით არ მოუშორებია ჩემთვის. სალოკი თითი პირში ჩაიჭრა და მომზღვრეული ნერწყვი ტუჩზე ყინულის წვნიკილოლებივით ჩამოეკინწილა

მელუქნე კვლავ მოუბრუნდა:
— გაეთრე მეთქი, მანდ რას გაჩერდი? უნდოდა ხელი ეკრა პატარასთვის, მაგრამ უმაღვე შევაჩერე:
— მოიცათ, არ გააგდოთ... მაგასა ჰშიან... შემდეგ პატარას მოუბრუნდი და მივესაყვარლე:
— მოდი, პატარა, ჰამე...

პატარა უცბად მოიჭრა და თვალის დახამხამე-
ბაზე გადაყლაპა ჩემგან მითავაზებული ეროკვერც-
ხის ლუკმა.

გადასანსვლის შემდეგ იგი ისევ გაჩერდა და
უფრო მეტი სიშმაგით დამიწყო მზერა. მეც აღარ
დავაყოვნე და მედუქნეს ორმაგი კერძი დავუკვეთე,
თანაც კარებთან მდგარ ბავშვს მივუბრუნდი:

— მანდ რას უღვებარ, პატარა... ნუ გეშინია...
მოდი, აქ დაჯექი...

პატარამ უნდობლად გაჰხედა მედუქნეს, შემ-
დეგ ფრთხილად მოიპარა ჩემთან და ვიდრე ხელი
არ დავწიე, დაჯდომას ვერ ბედავდა.

- რა გქვია პატარა...
- რახილა...
- მშობლები გყავს?
- მყავს...
- და-ძმები?
- შვიდი და და ხუთი ძმა...
- დიდი ოჯახი ჰქონია მამაშენს...

ბავშვმა არაფერი მიპასუხა. მისი ყურადღება
სულ მედუქნისკენ იყო მიქცეული, როცა გამოსული
დამინახა წამოიწია და კარებს მიაშურა.

- მოიცა; პატარა, სად მირბინარ?
- ის გამავდებს.
- ნუ გეშინია, როცა ჩემთან ხარ ვერავინ ვერ
გაგავდებს.

პატარა ისევ დაჯდა.
ამასობაში ეროკვერცხი ხელმეორედ შემოიბრ-
უნეს. მთლიანად ბავშვს მივუღდი.

შვიდიოდე ტკბილი კვერეული ამოვარჩევინე
მედუქნეს და ბავშვს გადავეცი პარკით.

ბავშვმა სიხარულით დასტაცა ხელი კვერეუ-
ლებს, მაგრამ უხეში შეხებით ქალაქის პარკი გაეხა
და კვერეულები ძირს მოეღაფა.

ბავშვმა ხელი მოიარნადავა, კვერეულები მოხვე-
ტა და კალთაში ჩაიყარა.

ჩემმა მედუქნემ წყენით გაადევნა თვალი, როცა
ბავშვმა მოკურცხლა და ჩემს გასაგონად წაიბუტ-
ბუტა:

— ჰარამზადა, შეხედე აქაურობა როგორ მომი-
ნაგვიანა, შემდეგ მე მომიბრუნდა:

— ბოდიშს ვჩნდი... გეტყობათ აქაური არ უნ-
და ბრძანდებოდეთ; როგორ შეიძლება მაწანწალე-
ბისადმი თავის ასეთი გაყადრება? ეგენი ქურდბაცა-
ციები არიან. ნამეტნავად ეგ ბავშვი მეტად გაქნილი
ვინმეა.

მე გავიღიმე.
მედუქნე უკმაყოფილოდ მოტრიალდა.

ის-ის იყო კარზე გამოველი, რომ ერთი აურ-
ხაური და ღრიანციელი შემომესმა:

- დაიქით, დაიქით...
- არ გაუშვათ, ეგ ურიის ღლაპი....
- დაიქით...
- ხიდისკენ გაიქცა, ხიდისკენ....

ქუჩაზე ბრბო შექურდა, შემდეგ ტალღასავით
დაიძრა და გააფთრებთ, თითქოს იერიშზე გადა-
ვიდაო, ხიდისყურისაკენ გაექანა.

— რა ამბავია? — ვიკითხე მე.
— ვილაც ურიის ბავშვს რალაცა ნოუტაცინიაო.

გულში გამკენწლა. მე იქით გავეშურე, საითაც
ბრბო მიჯირითებდა და თავპირის მტვრევით თავზე
ერთმეორეს ახტებოდა.

ჩემს წინა ვილაცა ქალი წაიქცა, ვილაცამ წამოა-
ყენა, ვილაც უშვერი ენით იგინებოდა.

- დაიქით... დაიქით... არ გაუშვათ...
- არ ისვენებდა ბრბო, რომელსაც უსაქმობის შემ-
დეგ გასართობი საქმის გამოჩენა გაჰხარებოდა.
- დაიქით... დაიქით.....

და ეს სიტყვა ერთი პირიდან მეორეზე გადადიოდა,
ბოლოს იქნამდე მივიდენ, რომ არ იცოდენ ვის იქე-
რდა, რად იჭერდა. ზოგი დაფრთხა კი ეც და მიმონგ-
რეულ ალაყაფის კარებში შეიჭრა, ყაჩაღები ხომ
თავს არ დაგვესხენო.

მიგრებილ-მოგრებილი ქუჩებიდან, რომელიც
ბლომად ახლდა დაბა ცხინვალს, ახალმა ბრბომ
წამოყო თავი. მედუქნეები გამოცვიდნენ და თვა-
ლების ცეცებით უკვე შეუღდნენ დუქნის დარაბების
კეტვას. ემანდ გიჟი ჩნაზები არ იყვნენ და თოფე-
ბის სროლა არ ასტეხონო.

— დაიქით... დაიქით...
ბოლოს ეს ხმაც შეწყდა. ყველა ქუჩის ბრბო
ერთს წერტილზე შეჩერდა, სადაც სქელწვერა უხარ-

ბავშვმა ეს კერძიც მთლიანად გადასანსლა.
მედუქნეს გაუფსწორდი და წამოვიწიე.

პატარაც ადგა, მაგრამ შეგატყე, ჩამოშორება
არ უნდოდა.

- კიდევ გშია? — შევეკითხე.
- არა, მაგრამ... მიხაილაც მშიერია....
- ვინ მიხაილა?
- ჩემი პატარა ძმა... ლოგინში წევს... ავადაა.
- კარგი, პატარა...

მაზარ ურადნიკს, კისერში წაველო ბავშვისათვის ხელი და კატის კნუტივით მოათრევდა.

— რა ამბავია?—ვიკითხე მისვლისთანავე.

— ამ ქურდბაცაცა ურიის ღლაპმა საშაქარლამოდან კვერები გაიტაცა.

უმაღვე მივხვდი საქმე რაშია ც იყო, და ბრბო გავაპე, რომელიც გოლიათ ურადნიკს გარსშემოხვეოდა.

— რას ერჩით ამ ბავშვს?

— ეს ქურდია... კვერები გაიტაცა იმ დუქნიდან.

ბავშვი წიოკობდა, იმდენად დაფეთებული იყო, რომ ვერც კი შემამჩნია. საბრალოს კალთა მაგრად მოებლუჭა, და თან მთელი ხმით ღრიალებდა:

— არ მომიპალია... ლას მელჩით... გამიშვით... იმ კაცმა მაჩუქა დუქანში, ფიკულობდა პატარა, მაგრამ არავინ უჯერებდა.

— თქვენ ცდებით, ბატონო, ეგ ქურდი არაა. აღშფოთებული ხმით მიემართე ურადნიკს.

— როგორ არა! მე ჩემის თვალთ დაინახე, რომ იმ დუქნიდან გამოიტაცა და შინისაკენ გაკურცხლა, — ამბობდა ერთი მედუქნე, რომელსაც შუბლზე ოფლი ვადასდიოდა.

— აგვიკლეს... მეტის მოთმენა აღარ შეიძლება, — იძახოდა მეორე, — ხან რას მოიტაცებენ ეს ურიის ნახსლეტები და ხან რას. თუ ასე ვაგრძელდა, დუქნები უნდა დავკეტოთ და ესაა.

— თქვენ სცდებით, ბატონო, — მიემართე მათ. — ეგ კვერეულები მე ვუყვიდე.

მედუქნეებმა თვალები დააქციტეს.

— თქვე-ენ?

ბავშვმა ხმაზე მიცნო და მომებლუჭა.

— მისველეთ... წამალთმევენ, ძია... ბავშვს მივუალერსე, ურადნიკმა ხელი გაუშვა და თან მხრები აიჩიქა.

— არაფერი მესმის, არაფერი...

თითქოს ენანებოდა კიდევ, რომ მსხვერპლი ხელიდან გამოსტაცეს და უსაქმურობით გადალეული გული ვერ გაიხალისა ბავშვის ცემით. ყოველ შემთხვევისათვის ბავშვს ყური აუწია ისე მაგრად, რომ კინალამ აახია და თან დასჭყვილა:

— გეეთრიე... კვლავ აღარ მოიხვდე ხელში, თორემ... ყოველთვის კი არ გამოგიჩნდებიან ასეთი მფარველები.

ჭიტლაცი ამოჰკრა. ბავშვი ღრიალით დაასკდა დედამიწას. ავენთე. მინდოდა თავხედს სილის გარტყმით გავმასპინძლებოდი, მაგრამ თავი შევიკავე:

— გრცხვენოდეთ... ბავშვი წამოვყენე.

ბრბომ გაოცებული თვალი გამომაყოლა. აშკარად გავიგონე, რომ გიჟი დამიძახეს და სიცილი დამაყარეს...

ურადნიკმა იქვე ბაყალს ერთი მუჭა ლილიფაც აართვა და კნაწაქუწით თავი შეიქცია.

— ძველად კნიაზებს გჩიოდით, ახლა ესენი უარეები დასხდნენ, ნახავთ თუ ესეც ვინმე ბუნტოეჩიკი არ გამოდგეს. — წაიტუტუნეს ერთმანეთში მედუქნეებმა და ზიზლით გამომაყოლეს თვალი.

(გავრძელება შემდეგ №-ში)

დავით კახარაძე

ს ა დ ა მ ი

(საჩხერის საბავშვო სახლის ობოლ ბავშვებს თამარ პაპანაშვილსა და მარო ლაშს)

მთხოვეთ ლექსი დამეწერა
თბილი გრძნობის გამომთქმელი,
მომენახა ობლის კერა,
ამეკინძა ობლის ცრემლი.
მეთქვა: სოფლად პატარები
როგორ დარჩით ბედშავ დედას,
მეთქვა როგორ ატარებდით
ბავშვურ გულით დარდს და სევდას.
კიდევ მეთქვა, მაგრამ არა,
მძულს ლექსები სიბრაულის,
რაც იობლეთ ისიც კმარა,
ახლა ღროა სიხარულის.

ღღეს ობლობა დაამთავრეთ,
აღარ გავხართ ქუჩის ბავშვებს,
ახალ ყოფის მზე და მთვარე,
თქვენს თვალეში მოკაშკაშებს.
ეს საჩხერის მინდორ-ველი
თქვენ სალხენად მოგიმზადეთ,
მოიმაგრეთ ნორჩი წელი,
იხარეთ და დაიზარდეთ.
და მეც მეტი სიყვარულით
მოგწერთ ლექსებს შარბათნარევეს...
სალამი და სიხარული
ამომავალ კომუნარებს.

მიხვრალი

კრინკეპილის თავგადასავალი

როგორ დაემოკრილა კრინკეპილი
კახაბუღლიკის კანონებს

კრინკეპილი საზოგადოების აზრის წინაშე

ციხეში რომ მოიყვანეს, გაკვირვებით და აღტაცებით შეპყრობილი კრინკეპილი თავის მიჯაჭულ სკამზე ჩამოჯდა. იცოდა, რომ „სიკვდილი ძროხებს“ არ დაუძახია, ხუთმეტრი დღის ციხე კი იმისთვის მიუსაჯეს, რომ ეს დაიძახა. მისი ფიქრით ეს დიდი საიდუმლოება იყო, ბნელით მოცული და საშინელი გამოცხადება. ეს საბრალო მოხუცი თავს დამნაშავედ მხოლოდ იმაში გრძობდა, რომ პოლიციელს ცეურაცყოფა მისტიურად მიაყენა.

კრინკეპილს ნათლად ვერ წარმოედგინა ვერც ბოროტმოქმედება, მით უფრო ვერც თავისი სასჯელი. განაჩენი მისთვის რაღაც საზეიმო მოვლენა იყო, თვალის მომპრელი, მიუწვდომელი, ამით ვერც თავს მოიწონებდა, ვერც შესჩივლებდა ვინმეს. ამ დროს შარავანდით მოსილი, გახსნილ ჭერდინან ჩამოშვებული თეთრფრთხილებიანი თავმჯდომარე ბურიში რომ დაენახა, არ გაუკვირდებოდა, მხოლოდ იტყოდა: აი, ჩემი საქმე, რომელიც გრძელდება...

მეორე დღეს მის სანახავად ვეკილი მოვიდა.

— ეჰ, ჩემო კარგო, თქვენ არც ისე ცუდათ ბრძანდებით. ყოჩაღად იყავით. ორი კვირა ძალიან ჩქარა გაივლის. ბედის სამდღურავი არაფერი გვაქვს.

— ამის შესახებ შეიძლება იტყვას, რომ ეს ბატონები ძალიან ნაზი, თავაზიანები იყვნენ, არც ერთი უხეში სიტყვა. მე არ დავეჯერებდი. და პოლიციელმა თეთრი ხელთათმანები ჩაიცვა. თქვენ არ დაგინახავთ?

— კარგათ მოვზომეთ. ჭკვიანად მოვიქეცი, რომ დანაშაული ვაღიარეთ. კრინკეპილ, სასიამოვნო ამბავი უნდა გადმოგცე. ერთმა მოწყალე ადამიანმა, რომელიც თქვენი მდგომარეობით დავაინტერესე, გადმომცა თანხა ორმოცდაათი ფრანკის რაოდენობით. ამით თქვენთვის მისჯილ ჯარიმას დაფარავ.

— ჰოდა, ორმოცდაათს ფრანკს როდის გადმომცემთ?

— ის გადაეცემა სასამართლოს კანცელარიას, ამის შესახებ ნუ შესწუხდებით:

— ეს სულერთია. იმ ადამიანს მე მაინც მადლობას მოვასხენებ.

და ჩაფიქრებულმა კრინკეპილმა ჩაილულულა:

— რაც მემართება, ეს ჩველებრივი ამბავი არ არის.

— ნუ გააზვიადებთ, თქვენი შემთხვევა იშვიათი არ არის, პირიქით.

— იქნებ შეიძლოთ მითხრათ—ჩემი ურიკა სად მიმალეს?

ციხიდან გამოსული კრინკეპილი მონტმარტრის ქუჩაზე მიაგორებდა ურიკას და გაიძახოდა:

„კომბოსტო, ბოლოკი, სტაფილო“. თავის თავგადასავალით არც ზვიადობდა, არც სამარცხვინოდ მიანდა, არც მძიმე მოგონება დარჩენია გონებაში. ეს აღიბეჭდა, როგორც თეატრში ან მგზავრობის დროს ნახული და ნაცნებები. განსაკუთრებით კმაყოფილებას გრძობდა, ტალახში ქალაქის ქვაფენილზე რომ დადიოდა და თავს ზემოთ ხედავდა ნიაღვარივით სქელსა და ჭუჭყიან ცას, თავის ქალაქის საყვარელ ზეცას, ქუჩის ყოველ კუთხეში ჩერდებოდა, თითო ჭიქა რომ გადაეკრა, შემდეგ თავისუფალი და მხიარული ხელებზე დაიფურთხებდა, და მიაგორებდა თავის ურიკას, მის წინ კი მასავით დილა-ადრინად გაღვიძებული და საწყალი ბელურები ქვაფენილზე საკვებს დაეძებდნენ და მის ჩვეულებრივ ძახილზე: „კომბოსტო, ბოლოკი, სტაფილო“ გუნდ-გუნდათ აფრინდებოდნენ. ერთი მოხუცი დიასახლისი მიუახლოვდა და ნიახურის ამორჩევის დროს ეუბნებოდა:

— რა მოგივიდათ მამა კრინკეპილ? სამი კვირა იქნება, არავის დაუნახავხართ. ავად იყავით? ცოტა ფერი დაგკარგავით.

— გეტყვით მაღამ გაიოშ, რანტიე გაფხვდი. მის ცხოვრებაში არაფერი გამოცვლილა გარდა იმისა, რომ ჩვეულებრივზე უფრო ხშირად დადის მიკიტანთან, რადგან ჰგონია, რომ უქმეა და მწყალობელი აღამიანებს გაეცნო. თავის ქონში შემხიარულებული ბრუნდება, ლოგინზე გაიტიმება, საბნის მაგიერ გადაიხურავს ტომრებს, რომლებიც წაბლის ვაჭრისაგან ითხოვა და ფიქრობს: „ციხე... კაცი ვერ დაემღურება, ყველაფერია იქ, რაც კი საჭიროა, მაგრამ მაინც შინ ყოფნა სჯობს“.

მისი კმაყოფილება ხანმოკლე გამოდგა. ჩქარა შენიშნა, რომ მყიდველები გლახად ხედებოდნენ.

— მშვენიერი ნიახური, მაღამ კვანტრო.

— არაფერი მჭირდება.

— როგორ არაფერი გჭირდებათ? მაშ თქვენ პაერით ცხოვრობთ?

მაღამ კუანტრო პასუხის გაუცემლად ქედმაღლად შედიოდა დიდ ფურნეში, მას რომ ეკუთვნოდა.

მოვაჭრე და მეკარე ქალები მის ამწვანებულ, აყვავებულ ურიკას ოდესღაც ხანგრძლივად გარშემო რომ უსხდნენ, ახლა ზურგს აქცევდნენ, მფარველ ანგელოზის ფეხსაცმელის სახელოსნოს რომ მიაღწია, სადაც მისი სასამართლოს ამბავი დაიწყო, დაიძახა:

— მაღამ ბეირალო, მაღამ ბეირადო! თქვენ ჩემი გმარებთ მაშინდელი ხუთმეტეი სუ.

მაგრამ მაღამ ბეირადმა, რომელიც დახლს უჯდა, თავის მობრუნებაც არ ინება.

მონტმარტრის მთელმა ქუჩამ იცოდა, რომ კრენკებილი ციხიდან გამოვიდა და მთელი ეს ქუჩა მას უკვე აღარ ცნობილობდა. მისი სასჯელის ამბავმა, ქალაქის განაპირა უბნამდე და რიშერის ქუჩის ახმაურებულ კუთხემდე მიადგინა. იქ, შუადღისას მაღამ ლორი შენიშნა, თავისი კეთილი და ერთგული მყიდველი, პატარა მარტენის ურიკაზე თავდახრილი დიდ კომბოსტოს სინჯავდა ხელით. პატარა მარტენი კი გულზე ხელს იდებდა და ეფიცებოდა, რომ ამასზე უკეთეს საქონელს ვერსად იშოვნიდა. ამის შემხედვარე კრენკებილის გული დაეფლითა. პატარა მარტენის ურიკასთან თავისი მიავროდა და მაღამ ლორს შესაბრალოსი და გაბზარული ხმით უთხრა:

— ეს არ არის კარგი, რომ ჩემს ერთგულობაზე ხელი აიღეთ.

მაღამ ლორს ვითომ გული აერია, კრენკებილის მეტი არაფერი უპასუხა. ფეხზე მოგაჭრე მოხუცმა შეურაცყოფა იგრძნო და დაიღმუვლა:

— წაეთრიე, შენ გაიძვერა.

მაღამ ლორს მწვანე კომბოსტო ხელიდან გაუვარდა და წამოიძახა:

— თვითონ წაეთრიე, შენ ციხის ბინადარო. უცქირეთ ამას: ციხიდან გამოსულა და ხალხს შეურაცყოფას აყენებს.

კრენკებილი თავს ვერ იკავებდა. სამჯერ დაუძახა მაღამ ლორს ციხერი. მაღამ ლორისა და კრენკებილის კარშემო ცნობისმოყვარეთა წრე გაკეთდა. მათ კიდევ უძღვენეს ერთმანეთს ლანძღვა-გინება ისეთივე საზეიმო, როგორც პირველი. ერთმანეთის შესაძკობად ისინი არც ერთ შეურაცმყოფელ სიტყვას არ დაიშურებდნენ, რომ მოულოდნელად მოსულ პოლიციელს თავის სიჩუმით და უმოძრაობით მოჩხუბარნიც უძრავი და მუნჯი არ გაეხადა. მაგრამ ამ შემთხვევამ კრენკებილი საბოლოოდ დასცა მონტმარტრის გარეუბნისა და როშერის ქუჩის მოსახლეობის თვალში.

შედეგები

ოდესღაც ორივე ისინი ერთად ხალისიანად საუბრობდნენ. ქალი ელაპარაკებოდა თავის დედ-მამაზე, სოფელში რომ ცხოვრობდა. ხშირად ორივე ერთსადა იმავე სურვილს გამოსთქვამდნენ: სადმე პატარა ბალი ვაეშენებიათ და წიწილები გამოეზარდათ. მაღამ ლორი მისი კარგი მყიდველი იყო. როდესაც ის პატარა მარტენთან დაინახა მისული კომბოსტოს საყიდელათ, ისე ეწყინა, თითქოს მუცელში წიხლი ჩაერთყათ. და მის მიმართ, სახეზე ზიზი რომ გამოხატა, კრენკებილს ბრაზით გულიყელში მიეხვინა. რა გასაკვირალია.

ყველაზე უფრო საშინელება ის იყო, რომ, როგორც ქეციანს, მარტო ეს ქალი კი არ გაუბოდა, არამედ მის ნაცნობობას ყველა ერიდებოდა: როგორც მაღამ ლორი, მაღამ კუანტრო და მეპურე ქალი; მფარველ ანგულოზის უბნიდან მაღამ ბეიარდი — მას ყველანი ზიზილით უცქეროდნენ და ახლოს არ იკარებდნენ. გესმით, მთელი საზოგადოება.

დახეთ, ხუთმეტე დღეს ციხეში ყოფნის გამო ის პრასის გამყიდველად აღარ ვარგოდა. ეს სწორი იყო? ნუთუ ჭკვიანური აზრი იყო სიმშლით მოეკლათ

პატიოსანი კაცი მხოლოდ იმისათვის, რომ პოლიციელებთან მას საქმე გაუართულდა. მწვანის ვაყიდვა აღარ შეეძლო და სულის ამოხდენის მეტი რაღა დარჩენოდა.

როგორც ცუდათ დაყენებული ღვინო, ის ცხარედებოდა. მაღამ ლორთან წალაპარაკების შემდეგ ასეთივე უსიამოვნება ყველასთან უხდებოდა. თავის მეგობარი წაბლის ვაჭარიც მას აღარ ცნობილობდა. იგი აცხადებდა კრენკებილი ნამდვილის მარჩე-ზღარბად გადაიქცაო.

უბედურებისაგან უსამართლო შეიქნა. შურს ისეთები იძიებდა, რომელსაც მისთვის ცუდი არ სურდათ და ხშირად მასზე უფრო სუსტები იყვნენ. ერთხელ ღვინის ვაჭრის პატარა ბიჭს ალფონს სილა გაართყა იმისათვის, რომ იგი შეეკითხა ციხეში ჯდომა კარგი იყო. სილა გააწნა და უთხრა:

— ბინძური ლაწირაკო. ციხეში მამაშენი უნდა ჩავსვით იმის მაგიერ, რომ საწამლაგის გაყიდვით მდიდრდებოდა.

აი, საქციელი და სიტყვა-პასუხი, რომელიც სახელს არ მატებდა. ბავშვს არ უნდა ცემო, არც გაჭიციხო მამის გამო, რომელიც თვითონ არ ამოურჩევია.

სმას მიპყო ხელი. რამდენადაც ცოტა ფულს შოულობდა, იმდენად მეტს არაყს ყლუნწავდა. ოდესღაც ხელმომჭირნეს და თავდაჭერილს თავის ცვლილება უკვირდა.

— მოქეიფე არასოდეს არ ვყოფილვარ, ამბობდა—უნდა ვიფიქრო, კაცი რომ ბერდება სიღინჯეს ჰკარგავს. ზოგჯერ თავის უსაქციელობას და სიზარმაცეს სასტიკად ჰკიცხავდა.

— ჩემო მოხუცო კრენკებილ, შენ კარგი ხარ გადაკვრა რომ არ გიყვარდეს.

ზოგჯერ თავს ატყვილებდა, აჯერებდა რომ სმა აუცილებელი იყო.

ხანდახან თითო ჭიქის გადაკვრა საჭიროა მოსალონიერებლად, გულის გასამხნეველად. შიგნეულობაში შექველად რაღაც დამწვარი მაქვს და სასმელს ვნებრობ როგორც საგრილებელს.

ხშირად დილის ბაზრობა გამოკვებდა და მხოლოდ დაზიანებულ საქონლის შეძენას არ ახერხებდა, რომელსაც ნისიად აძლევდნენ. ერთ დღეს მუხლების დაღლა და გულის სისუსტე იგრძნო. თავისი ურიკა ბაკში დასტოვა და მთელი დღე შიგნეულობით მოვაჭრე მაღამ როზის სავაჭროსა და პალის სამიკიტნოების ვარშემო ტრიალში გაატარა. საღამოს კალათაზე ჩამომჯდარი ფიქრებს მიეცა და თავის დაქვეითება შერცხვა. მოიგონა თავის პირვანდელი ძალღონე, ძველი მუშაობა, ხანგრძლივი შრომა და კარგი საშოვარი, თავის უთვალავი დღეები — სავსე და თანაბარი. ბაზრობის მოლოდინში ღამით სიარული პალის მოედანზე, ორივე ხელით აღებულნი მწვანის ურიკაზე ოსტატურად დალაგება, დედა თეოდორასთან ჭიქა სულ ცხელი შავი ყავის, ფეხზე დამდგარი ერთი მოსმით გადაყლაპვა. დარბაისლურად ხელში დაჭერილი ხელნა, მამლის ყვილივით ძლიერი თვისი ძახილი დილის ჰაერს რომ არხვედა, სიარულს ხალხით სავსე ქუჩებში. მოცონებდა მთელი თავის უტოდველი და მკაცრი ცხოვრება ცხენადამიანისა, რომელსაც ნახევარი საუკუნის მანძილზე თავის საგორებელ სავაჭროთი მიჰქონდა უძილო ღამეებით და ზრუნვით დაღლილ ქალაქელებისათვის ქორფა ბოსტნეული. კრენკებილმა თავი გაიქნია და ამოიძარა:

— არა, აღარ მაქვს ძველებური გაქვაცობა, მორჩა ჩემი საქმე. კოკა წყალს ყოველთვის ვერ მოიტანს, ერთხელაც იქნება წყაროზე გატყდება. სასამართლოში ჩემი საქმის გარჩევის შედეგ, აღარ მაქვს იგივე ხასიათი. აღარ ვარ იგი ადამიანი. ეჰ.
მხნეობა სრულიად დაჰკარგა. ისეთ მდგომარეობაში ჩავარდა, როგორც მიწაზე დაცემული და ფეხზე წამოდგომის უნარმოკლებული ადამიანი, რომელსაც ყოველი გამვლელი ფეხქვეშ სთელავს.

უპანასკნელი ზღვრები

სიღარიბე მოვიდა, შავი სიღარიბე. მოხუც ფეხზე მოვუარეს, რომელსაც ოდესღაც მონტმარტრის გარეუბნიდან საესე ტომრით ასი სუს საქონელი მოჰქონდა, ახლა ერთი კონსაც არ მოეპოვებოდა. ზამთარი იყო. თავის ქონებაიდან გამოგდებულმა ღამე ბაკვი გაათია, ურმების ქვეშ.

ოცდაოთხი დღის შეუწყვეტელი წვიმების გამო, წყლები აღიდა და ბაკში შეიჭრა. კრენკებილი თავის ურიკაზე შესკუბდა, ამშორებულ წყალს ზემოთ. ობობავირთავეების და მშვიერი კატების სახოგალოებაში მოხვედრილმა, სიბნელეში თავი ფიქრებს მისცა. მთელი დღე არაფერი უტყამია, წაბლის ვაჭრის ტომრებიც აღარ ჰქონდა დასახურავად. მოიგონა ორი კვირა, რომლის განმავლობაში მთავრობამ მისცა მას ქერქვეშ ბინა და სასმელ-საჭმელი. ტუსაღთა ბედი შეშურდა, რომელთაც არც სიმშლი, არც სიცივე არ აწუხებდა, და ასეთი აზრი მოუვიდა: „მე ხომ ხერხი ვიცი, რატომ არ გამოვიყენო“.

აღდა და ქუჩაში გავიდა. თერთმეტ საათზე მეტი არ იქნებოდა. შავი, შემაწუხებელი ამინდი იყო. ნისლი წვიმოდა. წვიმაზე უფრო ცივი და ძვალრბილის გამხვრეტი. თითო-ორიოლა მზავრი კედლებს გაკრული შინისკენ მიიჩქაროდა.

კრენკებილმა წმ. ესტატეს საყდარს ჩაუარა და მონტმარტრის ქუჩისაკენ შეუხვია. კაცი არ ჩანდა. წესრიგის დამცველი იდგა ფილაქანზე დარკობილი, საყდრის კიბის წინ, აირის სანათის ქვეშ, რომლის შუქზე წვიმა წითლად სკრიდა და პოლიციელს ყაბალაზე ეცემოდა. როგორც ეტყობოდა, პოლიციელს ეკვივოდა. მაგრამ იმიტომ, რომ სიბნელეს სინა-

თლე ერჩია, თუ სიარულისაგან იყო დალოდილი, თავის შანდალს შეხიზნებოდა და იგი საამხანაგოდ, მეგობრად გაეხადა. განძარტოებულ ღამეში მხოლოდ ალის თრთოლვა იყო მისი ერთადერთი მოსაუბრე. მისი უმოძრაოდ დგომა არ ჰგავდა ადამიანურს, მისი ჩექმების ლანდი ტბის მსგავს სველ ფილაქანზე ქვემოთ გრძელდებოდა და შორიდან ზღვა-ხმელეთის მობინადრე ვეშაპის სახეს აძლევდა. ახლოდან ყაბალახიანს, შეიარაღებულს ბერულ და მხედრული გამომეტყველება ჰქონდა. მშვიდი და სველიანი იყო. სახის უხეში ხაზები ყაბალახის ჩრდილისაგან უფრო უხეში მოსჩანდა. სქელი უღვაშები ჰქონდა, მოკლე და რუხი. ეს ძველი პოლიციელი იყო, კაცი ორმოციოდე წლისა.

კრენკებილი მიუახლოვდა მას წყნარად და მერყევი სუსტი ხმით უთხრა:

— სიკვდილი ძროხებს!

შემდეგ დაელოდა იმ ნაცადი სიტყვების გავლენას. მაგრამ მის ნათქვამს არავითარი ცვლილება არ მოჰყოლია. პოლიციელი დარჩა უძრავად და მუნჯად თავის მოკლე მანტოს ქვეშ გულზე ხელდაკრეფილი. მისი დიდი ფართო თვალები, ჩრდილში რომ ბრწყინავდნენ, კრენკებილს უცქეროდნენ სიფრთხილით, ზიზლით და სველიანად.

გაოცებულმა კრენკებილმა, რომელსაც თავისი გარდაწყვეტილების ნაშთი კიდევ შერჩენოდა, წაილულღულა:

— სიკვდილი ძროხებს! მე თქვენ გითხარით!

ხანგრძლივი დუმილი ჩამოვარდა. წვრილი წვიმა წითლად სკრიდა და ცივი სიბნელე მეფობდა. ბოლოს პოლიციელმა სთქვა:

— ეს სათქმელი არ არის. გარწმუნებთ, რომ ეს უეჭველად სათქმელი არ არის. თქვენი ხნის კაცს მეტი მოეთხოვება.... თქვენი გზა გაიარეთ.

— რატომ არ მატუსაღებთ?— შეეკითხა კრენკებილი.

პოლიციელმა სველ ყაბალახის ქვეშ თავი გააქანა:

— თუ ყველა ლოთის, რომელიც ამბობს რაც სათქმელი არ არის, დაჭერას შეეუდებოდა, დიდ საშუაოს გავიჩენდი.... ეს კი რა სარგებლობას მოგვიტანდა.

დიდსულოვანი ზიზლით შეწუხებული კრენკებილი დიდხანს ეყუდა უაზროდ, დამუწვებული, ღვარში ჩამდგარი. სანამ წავიდოდა, ის შეეცადა თავისი განზრახვა გამოემტკიცებია.

— ეს თქვენთვის არ იყო ნათქვამი: სიკვდილი ძროხებს. ეს არც სხვა ვინმესთვის იყო თქმული. ამაში სხვა აზრი იყო.

პოლიციელმა მკაცრი სიმშვიდით უპასუხა:

— ამაში სხვა აზრი იყო, თუ სხვა მიზანი, ეს სათქმელი არ არის. როდესაც ადამიანი თავის მოვალეობას ასრულებს და დიდ ტანჯვას იტანს, ფუქი სიტყვებით მას შეურაცყოფა არ უნდა მიაყენო.... მე თქვენ გიმეორებთ თქვენ გზაზე გაიარეთ. თავდაზრილი კრენკებილი ხელების ქნევით წვიმაში სიბნელეს მოეფარა.

ანატოლ ფრანსი

თარგმანი ფრანგულიდან იროდიონ ქავჯარაძისა

„აუ, ივაკ, გიორგი, ალე“.
შორიდან ჰაერს მოაქვს ეს ხმები:
„წამოდით, გიცდით, წამოდით მალე.
წამოიყვანეთ თქვენი ურმები“.
განთიადიდან ისმის პირველად
ასე საერთო წარმართვა შრომის.

სიბნელის მკვლელმა ხმაღმა იელვა,
გამოეცხადა მას ცხარე ომი.
სოფლად ამ მთაში, სიღრმეში ტყისა,
სად მხეცი წინათ იწვევდა ძრწოლას.
დღეს შეგნებულნი ნება ხალხისა
სოფელს უშენებს კლუბსა და სკოლას.
იასანანი

ლევარსი როხროხაჰე

დაზიციება

ხუცესს თავისთავზე უფრო ჭკვიანი ჯორი ჰყავდა. გაავსებდა ხუცესი ქელეხში ხურჯინს, აჰკიდებდა ზურგზე ჯორს და შინისკენ გაისტუმრებდა. თითონ კი ქელეხს განაგრძობდა. ჯორი პირდაპირ შინ მივიდოდა და ფოფოდიას ძღვენს მიუტანდა.

ერთხელ ლევარსი გზის პირას ყანას თოხნიდა. სწორედ ამ დროს ჩამოიარა ხუცის ჯორმა, რომელსაც ზურგზე სავესე ხურჯინი ეკიდა. ლევარსიმ დაიჭირა ჯორი, ამოალაგა ხურჯინიდან საქმელ-სასმელი, ხურჯინი ბალახ-ბულახით გაავსო, ისევ აჰკიდა ჯორს და გაისტუმრა.

ფოფოდიამ წივილ-კივილი მორთო, როცა ხურჯინში ის არ აღმოჩნდა, რასაც მოელოდა.

მთელმა სოფელმა გაიგო ჯორის გაქურდვის ამბავი. ეკლესიაზე გამოკითხვა და ძიებაც დაიწყეს ამ ამბის შესახებ.

ბოქაულმა პოლიციელიც გამოგზავნა, მაგრამ ქურდის ნაკვალევსაც ვერსად მიაგნეს. ეჭვი ლევარსიზედაც მიიტანეს, მაგრამ მან ცივი უარი დაარტყა.

საქმე ისე გართულდა, რომ შემჩნეულ პირებს ხატზე დაფიცება მოსთხოვეს. ლევარსის საჯაროდ უნდა დაეფიცა ხატზე, რომ მას არ გაუქურდავს ჯორი. ზოგიერთებმა იცოდნენ, რომ ხუცის ჯორი ლევარსიმ გაქურდა, მაგრამ საიდუმლოს ინახავდნენ.

— ახლა რას იზამ, ლევარსი? ხომ ვერ დაიფიცავ ხატზე! — ეუბნებოდნენ ლევარსის, რომელსაც მაშინ ღმერთი და ხატი უფრო მეტად სწამდა, ვიდრე თითონ ხუცესს.

და მათ გაკვირვებას საზღვარი არ ჰქონდა, როცა ლევარსიმ საჯაროდ დაიფიცა ხატზე:

— ვფიცავ ამ წმინდა ხატს, იესოქრისტე მაცხოვარსა და მის ამ წმინდა ეკლესიას, რომ მე ქურდობა არ ჩამიდენია მას შემდეგ, რაც აკენიდან გადმოვედი. თუ მე ამას ვტყუოდე, გამიწყრეს ყოვლად

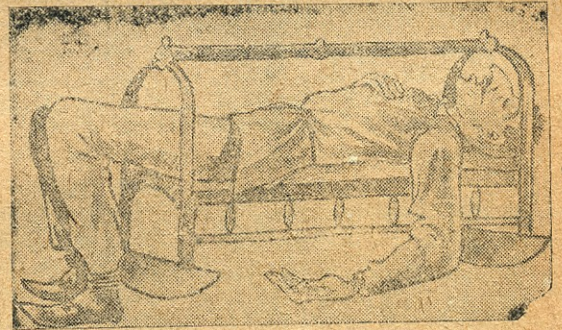
ძლიერი ღმერთი და უკულმა წავიდეს მთელი ჩემი ცხოვრება.

ამ ფიცის შემდეგ ყველა დარწმუნდა, რომ ლევარსი არ იყო მღვდლის ჯორის გამქურდავი.

— როგორ გაბედე ლევარსი და ტყუილი დაიფიცე! — შეეკითხნენ მას.

— მართალი ვთქვი, ტყუილი არ დამიფიცავს.

— განა ჩვენ არ ვიცით, რომ ჯორი შენ გაქურდე?

— არ დამიფიცავს ტყუილი. წუხელის აკვანში ვიძინე, ამ დილით გადმოვედი აკენიდან და ამ დილის შემდეგ არც ქურდობა ჩამიდენია.

თურმე ლევარსიმ დაფიცების წინაღობით აკვანში იძინა, რომ მეორე დღეს შეძლებოდა ხატზე დაფიცება.

თავი მეორე

ეგებ თქვენ, ყმაწვილებო, იფიქროთ, თითქოს ჩვენ ვიგონებდეთ ჩვენს გმირზე ასეთ ამბებს. ამიტომ მოვისმინოთ თითონ მისი ნაამბობი.

ეპისკოპოსის ჯორი

ერთხელ ჩვენს მონასტერს ეპისკოპოსი ეწვია ჯორით.

ჯორი გალავნის კარებთან დააბეს შარაზე.

შუა წირვაში იქნებოდა ეპისკოპოსი, რომ ჯორმა საშინელი ღრიალი ატეხა. თურმე ცხენები შემოესივნენ საწყალს. დაიანახა ეს ეპისკოპოსმა მონასტრიდან და იყვირა წირვის დროს:

— მიშველეთ, ცხენებმა ჯორი დამიკბინეს! — და მიატოვა წირვა.

სანამ ჩვენ მივიდოდით ჭიშკართან, ჯორმა ლაგამი წაიძრო თავიდან და გაიქცა. უკან ცხენები დაედევნენ.

— აბა, ლევარსი, შენ იცი ახლა, თუ გვიხსნი სირცხვილისაგან! — მითხრეს სოფლელებმა.

გამოეუღდექი უკან ჯორს და ცხენებს. დავეწიეთ ერთ ცხენს. შევახტი ზურგზე და გავაქროლე. დავეწიეთ ჯორსაც. ვისკუბე ცხენიდან და ჯორზე გადავხტი. აყარა ჯორმა ტლინკები და ძირს გადმომაგლო, მარა ისევ დავეწიეთ, ვსტაცე ხელი ძუაში და გაჟაჩერე. ჯიუტობს. არ მოდის. მოვხვიეთ ხელები, გამოვიდევით მხრებზე და მოვიტანე ეპისკოპოსთან.

— აბა, ასდევით ახლა ლაგამი! — ეუთხარი დამხდურთ.

ლაგამი ამოსდევს და გალავანში დააბეს.

ეპისკოპოსმა დამლოცა, მარა ვის უნდოდა მისი დალოცვა.

დათვის დაჭრა

ერთ ზამთარს დიდი თოვლი მოვიდა.

ყოველ მეორე დღეს სჭიროდა სახლის სახურავების თოვლის გადახვეტა სახურავებიდან ჩამონაყარი თოვლი გორაკებად იდგა სახლის გარშემო და სიმაღლით სახურავს უთანაბრდებოდა.

ერთ დღით ავედი სახურავზე თოვლის გადმოსახვეტად.

ავედი და სახურავზე შეველს ვხედავ. თანაც დათვის კვალი დავინახე თოვლზე. გავიხედეთ და დათვიც დავინახე. თურმე შეველს გამოედევნა ტყიდან და

რომ ვერ დავწია, უკან გაბრუნება ამჯობინა. მაშინვე შევკაზმე ჩემი ლურჯა და დათვს გამოეუღდექი. თოვლი მკერდამდის სწვდებოდა ცხენს.

შევედი ტყეში. მიდამო დაბურულია ამწვანებულ ხეებით. სიჩუმეს მხოლოდ გაიდონას სტვენა არღვევს, მერცხლების ჭიკჭიკი და კლდეზე მოჩუხჩუხე ნაკადული.

აგერ ტყეში წავაწყდი დამწიფებულ ყანას, საიდანაც ხმაური მომესმა. გადავიხედეთ ყანაში და დავინახეთ დათვი, რომელიც სიმიწის ტაროებს შეექცეოდა. რავარც კი თვალი მომკრა, მაშინვე მოკურცხლა და მიმემალა თვალიდან. ბევრი ვეძებე, მარა ვერ ვნახე. ამასობაში კიდევ მომწივდა, მარა საჭმელი სად იყო.

ერთი წიფელის წვერში თვალი მოვკარი სკას. ცხენი საბალახოზე გაეუშვი და წიფელზე ავედი. კარგა ლაზათიანად ვისაუხმე თაფლით, მარა ცოტათი დამატრო, მათრობელა ყოფილიყო. ის იყო, ჩამოსვლას ვაპირებდი, რომ დავინახე დათვი ამოდოდა ხეზე თაფლისთვის. საქმე ცუდად იყო: დათვი მოშიებულა, მე მთვრალი. აშკარა იყო, რომ მაჯობებდა. მაშინვე ვისკუბე და გადავხტი მეორე ხეზე, რომლიდანაც ძირს ჩამოვედი.

დავუცადე დათვს. იგიც ჩემსავით გამოძდა, მარა ჩემზე უფრო დათვრა. ძირს ჩამოსვლისას თავი ვეღარ შეიმაგრა და ჩამოვარდა, მარა დიდად არაფერი სტკენია, რადგან თითქმის ერთი საჟენი თოვლი იყო. ავდევი დათვს ცხენის ლაგამი, მოვაჯექი ზურგზე და გამოვსწიეთ სოფლისაკენ. თანაც დათვს დაცინვით ვეუბნებოდი მასზე თქმულ ანდაზას: „ლევარსი რომ მოგერიოს, ბაბა ხარო, უთხარი“.

გზაზე ტყეში მწიფე მწყავს წავაწყდი. ძალიან მიყვარს; სულმა წამძლია, მივაბი დათვი ხეზე და მეწყავის მოსაკრეფად წავედი.

როცა დაგბრუნდი, დათვი აღარ დამხვდენია, თურმე გაპარულიყო. დავაპირე ხელმეორედ გამოკიდება, მარა აღარ ღირდა, შინისკენ მომეჩქაროდა, რადგან ყურძნის კრეფასა და ყანის თესვას უნდა შევედგომოდი.

ჩვენს გმირს არეული ჰქონდა წელიწადის დრონი. ამიტომ ეჭვი გამოეთქვით მის ნაამბობზე და შევეკითხეთ:

— ხომ ვერავის დავგვისახელებთ, რომ ამ თქვენი გმირობის მოწამე იყოს?

— რავა არა. ბეჟუკა კაკუტაძე შემხვდა ტყეში.

— სად ცხოვრობს?

— ახლა საიქიოში ცხოვრობს. მეორე წელიწადს მოკვდა საწყალი! — მოგვიგო ლევარსიმ და სხვა შემთხვევა გვიამბო.

ველური ღორის მოკვლა

ძველად ჩვენ აჭარაში ვცხოვრობდით.

როცა ხვანთქარმა დაიპყრო აჭარა, ქრისტიანები, რომლებსაც არ უნდოდათ გამაჰმადიანება, გურიიში წამოვედით.

ბევრი საქონელი დავტოვეთ იქ.
მაჰმადიანებს არ უყვართ ღორი და სულ მუსრი
გაავლეს.

გავიდა რამდენიმე ხანი, და სანადიროთ წაყვანილი
მთაში.

აგერ ერთ ველურ ტახს წავეპარე.

ტახს კისერზე უღელი ედგა და ეშვები ჰქონდა.
ვესროლე თოფი, მარა ტყვიამ ვერაფერი დააკლო
და ღორი ჩემკენ გამოექანა.

ხელდახელ შევებო.

როცა ეშვი მოვსტეხე და სისხლმა ითქრიალა,
გაცოფებით შემომიტირა. ვიშიშვლე ბებუთი, დავკარი
და მკედარი დაეცა. გადაბრუნდა და დავინახე, რომ
დაკოდილი იყო. გამიკვირდა. ვის უნდა დაეკოდა
ველური ტახი და უღელი ვის უნდა შეება. დავუ-
წყე უღელს შეხსნა, მარა რას ხედავს ჩემი თვალი? უღე-
ლზე ნიშანი ჰქონდა — ჯვარი, ვიცანი. ეს ჩემი ღო-
რი იყო, რომელიც აჭარაში ცხოვრების დროს დავ-
ვუღლე და მაჰმადიანების შონმოსვლის შემდეგ ტყეში
გაველურდა.

გავთხარე საფლავი, ცრემლი დავაფრქვეე, მკლავ-
ზე სამგლოვიარო არშია გავიკეთე და ქრისტიანულად
დავასაფლავე.

ორმოც დღეს ვატარე სამგლოვიარო არშია მკლავ-
ზე და ამ ხნის განმავლობაში არც წვერი გამიპარ-
სავს.

ჭილაობა

ეს ამბავი ბახმაროზე მოხდა, აგარაკზე.

მოჭიდავე გამოჩენილიყო და ჩვენ ბიჭებს იწვევ-
და საჭიდაოდ. მოაგარაკეებისათვის გამოეცხადებია:
— სანამ ისეთ მოჭიდავეს არ მიშოვით, რომელიც მე
მომერევა, აქედან ფეხს არ მოვიცვლი და უნდა
მარჩინოთო.

მისი რჩენა კი ძვირი ჯდებოდა: ერთი ბატკანი
უნდოდა იჯრაზე. ზორბა რამ იყო. ტანადობით მე
არ ჩამომივარდებოდა. ვერავინ ბედავდა მასთან ჭი-

ლაობას. სწორედ ამ დროს ავედი ბახმაროზე ყავრის
წამოსაღებათ.

— ლევარსი, გვიშველე, დავგისხენი ამ მოჭიდა-
ვისაგან, თორემ გავნადგურდით ხალხი! — შემივედრა
მოაგარაკეთა დელეგაცია.

— მომგვარეთ!

— წამობრძანდით. აგერ სასადილოში საუზმობს.
თქვენც ისაუზმეთ! — მიმიპატიუეს სასადილოში, სა-
დაც მოჭიდავე საუზმობდა.

მადიანად ჰამდა. ერთ ქათამს ორ ლუქმად ყლა-
ბავდა.

გადავკარი ერთი ყანწი ღვინო და დავუღიე,
ალავერდი გადავედი. სწორედ ამ დროს ქათმის
ბარკალი ეჭირა ხელში და პირისკენ მიჰქონდა.

— გმადლობ, ჭოვ, მარაა მე ღვინოს არა ვსვამ.

— აბა ქათმის ბარკალს ტურაც კი ჰამს. თუ
ყაძახი ხარ, ღვინო დალიე. ღვინის დალევა თუ არ
შეგიძლია, აბა რა შეგიძლია?

— ჭიდაობა, ყარდაშ!

— შენ ხარ მოჭიდავე? — განგებ შევეკითხე, თი-
თქოს არ ვიცოდი, რომ იგი იყო.

— მე ვარ, ჭოვ! ჩემთან ჭიდაობას ბედავ თუ?

— გამოდი და მეჭიდავე ახლავე! — ავდექი და
იქვე გავიწვიე საჭიდაოდ.

— დაიცადე, ჭოვ, ჯერ ტანსაცმელი გავიხადო
და ტანზე იალი *) გავისვა. ისე ვის გაუგონია ჭი-
ლაობა?

— იალი კი არა, თუ გინდა შენი ყველაის წეისვი,
მაინც მარილივით დავფუშენი.

აგი ვუთხარი თუ არა, სადღაც გაძვრა და ისე
მოკურცხლა, რომ უკან აღარ მოუხედავს.

საწყალს თურმე გული გაუსკდა და ისე მოკვდა,
რომ სული არ ჩაყოლია საფლავში.

აცხონოს ალაჰმა!

ი. ხინგელი

*) იალი — ერბო.

ლაიკოლო

გაბერილი, გაფუყული,
ვაფხორილი, გაბონძული,
მედიდური, მეტიჩარა,
ბრაზიანი, გულმოსული;

არ ჰგონია ქვეყანაზე
თუ ვინმეა მისი მსგავსი,
ცხვირზე ხორთუმი ჰკიდაა
და კისერზე მწვანე ხავსი,

„ყურღუმ-ბურღუმ“ დაყლოყინობს,
თვალში აღარაგინ უჩანს,
ფრთებს მიწაზე აფხაკუნებს,
მძიმე-მძიმეთ ზომავს ქუჩას.

ბოლო მარაოს მიუგავს,
თავ-კისერი კითხვით ნიშანს,
მას მამალი არად აგდებს,
მამალს არც კი შეუნიშნავს,

და ცხვირის წინ რიხიანად
მას „ყიყლიყო“ დაახალა...
ინდოური მთლად გალურჯდა.
ბრაზით სახე შეეცვალა.

„შჲ. შჲ. აქ შენ, როგორ ბედავ,
დაგილია ხახა, ბრიყვო,
რომ ზედ ყურზე დამახალე
ხრინწიანი ეგ „ყიყლიყო“?

და მამალიც ინდოურზე
არა ნაკლებ ბრაზიანი,
საბრძოლველად მოემზადა
მეომარი ბრაზიანი.

დაიქოჩრნენ და ერთმანეთს
ორი გმირი დაეტაკა,
დაუშინეს ნისკარტები,
ატყდა ერთი „დაკა-დაკა“..

მაგრამ ამ დროს თვითფრინავის
ატკრცილდა ცაში ხმები
და შიშისგან გულგამსკლარო
გაქრენ სადღაც მეომრები.

ილია სინაკულიძე

ბიჩერ სტოუ

გარიეტ-ელისაზედ ბიჩერ სტოუ ამერიკელი მწერალი ქალია. დაიბადა 1811 წ. — გარდაიცვალა 1896 წ. ამერიკაში ზანგები საშინელ დღეში ჰყავდათ მებატონეებს, რომელნიც თავის ყმებს ვინ იცის რას არ უშვებოდნენ: ჰყიდდნენ, ცვლიდნენ, აწამებდნენ. მწერალი ქალის მამა ხშირად აძლევდა თავმესაფარს მებატონეებისაგან გამოქცეულ ყმა ზანგებს. მთელი ოჯახი თანაუგრძნობდა მათ. ზანგების თანამგრძნობებს, მათი განთავისუფლებების მომხრეებს აბოლიციონისტებს უწოდებდნენ. აბოლიციონიზმი თითქმის ერთსა და იმავე დროს წარმოიშვა ევროპასა და ამერიკაში — მე-18 საუკუნის გასულს. მეცხრამეტე საუკუნის 30 — 60-იან წლებში აბოლიციონისტები ორად გაიყვნენ: ერთნი იმის მომხრენი იყვნენ, რომ ზანგები იძულებით უნდა გაეთავისუფლებიათ, ვინაიდან მებატონეები, მათი აზრით, ნებაყოფლობით არ აიღებდნენ ხელს თავის ყმებზე, მეორენი კი ნებაყოფლობითი რეფორმების მომხრენი იყვნენ, მათ სურდათ მორალური ზეგავლენა მოეხდინათ მებატონეებზე.

გ. ბიჩერ სტოუმ დაწერა მთელი რიგი საბავშვო მოთხრობები, მაგრამ საზოგადოების ყურადღება ვერ მოიპყრო. 1851 — 52 წელს მან გამოაქვეყნა თავისი საუკეთესო ნაწარმოები — „ბიძია თომას ქოხი“, რომლის საუკეთესო შემფასებელნი იყვნენ მწერლის 10 — 12 წლის ბავშვები. ეს ნაწარმოები გულის სიღრმეში სწვდება მკითხველს, მასში ასახულია ამერიკის სამხრეთის შტატების მონათმფლობელთა სისასტიკე, უკომპრობო, მონებისადმი აუტანელი მოპყრობა, ელცხალი საქონლით ვაჭრობა, აღწერილია დედების სასოწარკვეთილება, რომლებსაც სამუდამოდ ართმევენ შვილებს, ნაამბობია მამების, ქმრების უნუგეშო მდგომარეობა.

მორალის გავლენა. ზანგი თომა უდრტვიხველად, მორჩილად იტანს ყოველგვარ დამცირებას, იტანს იმასაც კი, რომ იგი გაყიდეს, მოაშორეს საყვარელ ცოლშვილს, მიჰყავთ სადღაც, ალბათ საუკუნოდ, რომ ველარასოდეს ვეღარ იხილოს თავისი სახლკარი. მაგრამ მაინც მორჩილია, ის ლოცულობს თავის მტრებისათვის.

„ბიძია თომას ქოხი“ საშინელი გალაშქრებაა მონობის წინააღმდეგ, მაგრამ იგი ცდილობს მონებისა და მონათმფლობელთა შერიგებას რელიგიის საფუძველზე.

მწერალი კარგ სოციალურ ანალიზს იძლევა, მაგრამ აქვეა ქრისტიანული მორალიც. ავტორი გრძნობს, რომ მასებმა აუცილებლად უნდა ვაიმარჯვონ, მაგრამ მას სურს ეს მშვიდობიანად მოხდეს, განათლებისა და ქრისტიანული ქადაგების მეოხეობით. ამ წიგნს ალფთოვანებით შეხვდა საზოგადოების ერთი ნაწილი, მეორენი კი ცოფმორეულნი იყვნენ და ბრაზით იხრჩობოდნენ.

20 ენაზე გადაითარგმნა იგი, მილიონობით დაბეჭდა და გავრცელდა ფართო-მასებში. ეს რომანი პიესადაც გადაკეთდა და ნიუიორკში 150-ჯერ დაიდგა ზედიზედ. მეოცე საუკუნის ათიან წლებში ის გაკეთდა კინოფილმად. ახალგაზრდობა გატაცებით კითხულობდა და კითხულობს ბიჩერ სტოუს ამ მართლაც შესანიშნავ დაწერილ რომანს, რომლის ნაკლსაც, როგორც უკვე აღვნიშნეთ, შეადგენს მონათა და მონათმფლობელთა გამოწვევებული ბრძოლის რელიგიურ ნიადაგზე მოსპობის სურვილი.

ეს წიგნი ქართულ ენაზე (შესწორებული გამოცემა) მიმდინარე წელს გამოსცა სახელგამის ახალგაზრდობის და საბავშვო ლიტერატურის სექტორმა.

შ. თაბუაჯვილი

ცელქი გიგლა

მზე დალილი, დაქანცული
ჩაესვენა ზღვის ტალღებში,
მაგრამ გიგლა არ იღლება
დასდევს ძაღლებს ჯოხით ხელში.

გიგლას დედა აივნიდან
ყვირის მგონი მეთუჯვრ:
— გიგლა, შვილო, მოდი, გეყო,
წიგნის კითხვის არის ჯერი.

გიგლას ახლა ახსენდება
დასასწავლი რომ აქვს ლექსი
და წიგნისკენ დაეჭანა
ვით დამკვრელის არის წესი.

მან ხომ სიტყვა მისცა სკოლას
ალარ შერცხვებს თავის დღეში,
და გაკვეთილს დაამზადებს,
ვით შეშვების დამკვრელს ჩვენში.

„კარგი ხართ თქვენ, მეგობრებო,
კარგი ხართ თქვენ, მინდორ ველო,
მაგრამ გიგლა სკოლაშიდაც
უნდა გაზდეს სასახელო.

და ამიტომ არ გეწყინოთ,
თუ კი ახლა მიგატოვოთ...
და ოთახში წიგნით ხელში
მარტოდ-მარტო ორატორობს.

მიხეილ მიხინოვჭილი
(ერთის სახლგაო ტექნიკ. მოწაფე)

ინჟინერები გავხლავით

მთებზე გაშლილა ხალიჩა,
ველზე — სიმინდის ბარაქა.
კოლექტიველის თვალი ჩანს,
აქ მზეს რომ გაეთამაშა.
ოდას ვარსკლავი მოუხსამს —
ანთებულ ბროლის გვარადა —
გიჟმა მდინარემ სოფელშიც
მზესავით შემოანათა...

ასე მიჰყვება ქარიშხალს
გული მთაში თუ ბარადა...
ნისლი ჩვრებივით დაიხა
კლდეს კიდევ ვამტვრევთ ძალადა.
იზრდება ჩვენი ქვეყანა
მღერის ბედნიერ ჩანგზვდა...
ინჟინერები გავხდებით,
გავიჯირითებთ ცაზედა.

ვლადიმერ სულაზბერიძე
(ქუთაისის უნივერსიტ. ტექნ. მოწაფე)

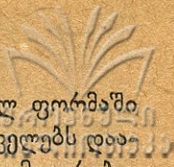
ლღვება რკინა, ქშინავს ქურა
და ნახშირი ყრია იქვე.
იღებენ და ჭედენ რკინას
ხან პირაღმა, ხან კი პირქვე.

ნაპერწყლები ცვივა რკინის,
როგორც ბაღში შადრევანი,
დაჩხილი რკინებისგან
გამართულა ხეივანი.

ცემენ ჩაქუჩს მწყობრად... ერთად...
იჭედება ურჩი რკინა,
დაკა, დუკი, დაკა, დუკი,
საბერველმაც დაიქმინა.

იჭედება მანქანები,
კაცის ხელი არ იღლება,
იღებენ და ჭედენ რკინას,
ზოგიც ქურაშივე ლღვება.

ირ. ჩხიკვიშვილი
(ბათუმის ლენინის სახელობის სკოლის მოწაფე)

დიდი ხანი არ არის, რაც ჩვენი წიგნის ბაზარზე გამოჩნდა სვიფტის: „გულივერის მოგზაურობა“.

სვიფტის „გულივერის მოგზაურობა“ შესანიშნავი და უკვდავი წიგნია. ეს წიგნი უსაყვარლესი წიგნია, როგორც „დონ-კიხოტი“ და „რობინზონ-კრუზო“, არა მარტო ჩვენი მოზარდი და პატარა მკითხველებისათვის, არამედ თითქმის ყველა ქვეყნის პატარა მკითხველებისათვისაც.

„გულივერის მოგზაურობისადმი“ ასეთ მიმხილველობას იწვევს მისი მდიდარი ფანტაზია და დიდი ოსტატობით მოფიქრებული შინაარსი.

ბავშვებს სწორედ ეს ძლიერი ფანტაზია მოსწონთ, რომელიც სვიფტს ისეთ სახეებში აქვს, როგორც სრულიად ნამდვილი ამბავი.

„გულივერის მოგზაურობა“ პირველად გამოიცა 1726 წელს, ე. ი. 209 წლის წინათ და დღიდან მისი გამოსვლისა, დღემდისაც იწვევს დიდ ინტერესს.

„გულივერის მოგზაურობა“ ისეთ დროს დაიწერა, როცა ბურჟუაზიას ზურგი გამაგრებული ჰქონდა და ფეოდალურ არისტოკრატიას კულტურულ და ეკონომიურ ფრონტზე ებრძოდა.

17 საუკუნე. მეორე ნახევარი, კერძოდ 1740 წ. ინგლისისათვის მოუსვენარი იყო — მძვინვარებდა სამოქალაქო ომი მეფესა და პარლამენტს¹⁾ შორის, ძველ ფეოდალებსა და ახალ ბურჟუაზიას შორის.

ამ საერთო არეულობამ გამოიწვია საშინელი შიმშილი. უმოსავლობამ უფრო გაართულა უბედურება, საერთოდ აღებ-მიცემობაც შეეცირდა. სახელმწიფოს ასეთი მძიმე მდგომარეობა კისერზე დააწვა გლეხს, გლეხებს შორის დაიბადა უკმაყოფილება და ლალის გადახდაზე უარი განაცხადეს.

აი, ასეთ მძიმე დროს დაიწერა „გულივერის მოგზაურობა“.

„გულივერის მოგზაურობა“ არის პოლიტიკური დაცინვა ინგლისის მაშინდელ წყობილებაზე და თუ დღესაც ეს წიგნი ჩვენთვის საინტერესოა, სწორედ იმიტომ, რომ ავტორმა მაშინდელი არსებული მოვლენები შეახამა საუკუნეთა მოვლენებს და პიროვნული საკითხები აიყვანა საკაცობრიო საკითხებამდის. ყველაფერი ეს გამოხატა არა მშრალი ქადაგებით, არამედ მხატვრული სახეებით.

„გულივერის მოგზაურობის“ ავტორმა გამოამჟღავნა ბურჟუაზიული ინგლისი თავისი პირადული, საზოგადოებრივი და სახელმწიფოებრივი ნაკლით და ძლიერ გაეცხა მისი უარყოფითი მხარეები. ავტორი თან ვითომდა ხუმრობით ამბობდა: მე ეს დავწერე მათ გამოსასწორებლად და არა წასახალისებლად.

ავტორმა თავისი მოთხრობა ზღაპრულ ფორმაში მოაქცია. მან მაშინდელ ინგლისის მკითხველებს დაავიწყა თავისი თავი და როგორც გარეშე მაყურებელი, ისე უყურებს თავისი ქვეყნის ბურჟუაზიის დამახასიათებელ ნაკლს, მის უგუნურებას, სულმდაბლობას, დაბნეულობას.

„გულივერის მოგზაურობა“ მკითხველს ხიბლავს თავისი შინაარსის მიმდევრობითი განვითარებით და, მიუხედავად იმისა, რომ შეიძლება ზოგიერთი ამბავი მეტისმეტად გახვიადებული იყოს, დაკვირვებული მკითხველი მაინც მიხვდება ამ წიგნის აზრსა და დანიშნულებას.

რა არის „გულივერის მოგზაურობის“ ღირსება? მდიდარი მხატვრული სახეები, იმ ეპოქის კოლორიტი²⁾, გარემოს კონკრეტული მოცემა, ეპიზოდების ბუნებრივობა, ენის სისადავე და მხატვრულობა.

მაგრამ განა მარტო ეს არის? სვიფტმა ჩვეულებრივ ადამიანთა თვისებები მიაწერა გოლიათებს, ლილიპუტებს და ამით მკითხველში იწვევს ზიზღს, სიძულვილს იმისას, რასაც ჩვეულებრივად ცხოვრებაში გულგრილად უყურებს ბურჟუაზია.

209 წლის წინათ „გულივერის მოგზაურობის“ გამოსვლა დიდი მოვლენა იყო ინგლისისათვის, წიგნი სწრაფად გავრცელდა, პირველ წელსვე რამდენჯერმე გამოიცა და გავრცელდა რამდენიმე ასიათასი ცალი.

სვიფტი კი თითქოს დამცინავი ღიმილით ამბობდა: მთავარი ჩემი მიზანი, რომელსაც ვიცავ ჩემს ნაწერებში, ეს არის ადამიანთა წამება, ვიდრე მათი გართობაო.

ამიტომაც ნიჭიერად დასცინოდა ადამიანთა ნაკლს, მათ უარყოფითი მხარეებს, რადგენ უნდა და მათი სიმახინჯის გამოსწორება.

„გულივერის მოგზაურობის“ ფორმა მეტად ცოცხალი და სადაა. ასე გგონიათ თქვენც გულივერთან ერთად მოგზაურობთ და თქვენი თვალთა ხედავთ შორეულ და უცნობ ქვეყნებს თავისი საკვირველი მობინადრეებით და ზნე-ჩვეულებებით.

აი, ეს არის მიზეზი, რომ სვიფტმა უკვდავი სახელი მოიხვეჭა მხოლოდ „გულივერის მოგზაურობით“, რომელიც თითქმის ყველა ენაზეა გადათარგმნილი და მის სხვა ნაწერებს არც ექცევა სათანადო ყურადღება.

ვინ იყო ჯონათან სვიფტი?

ჯონათან სვიფტი დაიბადა 1667 წელს 30 ნოემბერს, ირლანდიაში, დუბლინში. მშობლები ჰყავდა. სვიფტს მამა 7 თვის მკვდარი ჰყავდა, როდესაც თვითონ დაიბადა, ჯონათანი ძიძამ ჩუმად გააპარა სახლიდან და დედას დაუბრუნა მხოლოდ სამი წლის

¹⁾ პარლამენტი — სახელმწიფო საკანონმდებლო წარმომადგენლობითი დაწესებულება ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული კონსტიტუციის მქონე ქვეყანაში, — მისი წევრების არჩევაში მონაწილეობენ მხოლოდ არჩევნების უფლების მქონე მოქალაქეები.

²⁾ კოლორიტი — საერთოდ ხასიათი მხატვრული ნაწარმოებისა, ადგილისა.

შემდეგ. სვიფტის სწავლა-აღზრდაზე იზრუნა მისმა ბიძამ. მიაბარა ჯერ კილკენის სკოლაში, შემდეგ კი, როცა 14 წლისა იყო, დუბლინის უნივერსიტეტში. უნივერსიტეტში სვიფტი კარგად არა სწავლობდა. მან იქ დაყო 7 წელი და ატესტატი „მოწყალეებით“ მიიღო, როგორც მოწმობაზე ჰქონდა აღნიშნული. ასე ამბობენ მისი ბიოგრაფიის დამწერნი.

სვიფტის დედა ინგლისში გადმოსახლდა და თავისი ვაჟიშვილი მოაწყო ცნობილი დიპლომატის¹⁾ ლორდ ვილიამ ტემპლის ოჯახში, რომელსაც ცოტას ენათესავებოდა. ტემპლი გამოჩენილი სახელმწიფო კაცი, დიდი განათლებული იყო. მას სვიფტზე კარგი არაფერი ვაეგო. პირიქით, ხელთ ის ცნობები ჰქონდა, რომ სვიფტი უნივერსიტეტში ზარმაცობდა და არაფითარ სურვილს არ იჩენდა მეცნიერების შესასწავლად. მართალია, ტემპლმა სვიფტი მიიღო თავის სამსახურში, მაგრამ პირველ ხანებში ვერც იახლოვებდა და ცოტა ქედმაღლურადაც უყურებდა მას. ასეთი დამოკიდებულება მეტად მოქმედობდა სვიფტის თავმოყვარობაზე, მაგრამ მაინც ტემპლის ცდა იყო, რომ სვიფტი შემდეგ სამსახურში დაწინაურდა. ტემპლის ოჯახში სვიფტმა ბევრი წარჩინებული პირი და გამოჩენილი მოღვაწე გაიცნო, თვით მეფე ვილჰელმ მესამეც. ამ საზოგადოებამ დიდი გავლენა მოახდინა მასზე, სვიფტი გულმოდგინედ ჩაუჯდა წიგნებს და მალე სამეცნიერო ხარისხიც მიიღო ოქსფორდში.

მიუხედავად ამისა, მისი სამსახურში წარჩინებელი გზით მიდიოდა და ამიტომ უნდოდა ტემპლთან სამსახური მიეტოვებია. ასეც მოიქცა. ის წავიდა ირლანდიაში 1694 წელს და მიიღო ჯერ დიაკნობა, შემდეგ მღვდლობა, რომელსაც თავდებობა უნდოდა და ტემპლიც სიამოვნებით დაუდგა.

ვილიამ ტემპლმა ბოლოს უკვე შეატყო სვიფტს ნიჭიც, უნარიც და სთხოვდა დაბრუნებას. სვიფტიც დაუბრუნდა ტემპლის ოჯახს, სადაც მისი სიკვდილამდის დარჩა, ე. ი. 1699 წლამდის. ტემპლმა ცოტაოდენი თანხა და ანდერძი დაუტოვა სვიფტს, იმის შესახებ, რომ ამ დიპლომატის ნაწერები უნდა გამოეცა მას.

ტემპლის სიკვდილამდის სვიფტს ინგლისის მეფე ლაჰპირდა მრევლს (სადაც მღვდლად უნდა წასულიყო), თუკი აღვილი გამოჩნდებოდა. სვიფტმა ტემპლის ანდერძის შესრულება დააჩქარა, გამოსცა მისი ნაწერები და მიუძღვნა მეფეს იმ იმედით, რომ ის დაპირებულს შესრულებდა. მაგრამ ეს იმედი გაუცრუვდა. მეფემ დაპირება არ შეასრულა და სვიფტიც იძულებული გახდა ისევ ირლანდიაში მიეღო მრევლი და 10 წელი ემსახურა მას. სვიფტი გულმოდგინედ ასრულებდა საეკლესიო წესებს და საკმაოდ როცა რჩებოდა ლიტერატურული მუშაობისათვის.

¹⁾ დიპლომატი — სახელმწიფოს რწმუნებული უცხო სახელმწიფოსთან ურთიერთობისათვის.

1701 წელს გამოვიდა სვიფტის პირველი წიგნი პოლიტიკური პამფლეტი²⁾. ათინასა და რომში პარტიათა განხეთქილების შესახებ. მხოლოდ ამ წიგნს მოაწერა სვიფტმა თავისი სახელი. 1704 წელს გამოსცა თავისი ცნობილ წიგნი; „ზღაპარი მოჭვახე“ და „წიგნთა ბრძოლა“, რომლებსაც თავისი ვვარი არ მოაწერა. 1709 წელს როცა ინგლისში დაბრუნდა, მას უკვე პოლიტიკური სატირიკოსის დიდი სახელი ჰქონდა მოხვეჭილი, ის დიდის აღტაცებით მიიღო ვიგების³⁾ სამინისტრომ, მას პირში ელაქუცებოდნენ, ყველა დახმარებას სთხოვდა, სვიფტიც სიანოვნებით ასრულებდა. სვიფტის ბასრი გამოთქმები მთელი ინგლისის საზოგადოებას აღელვებდა, და სწორედ სვიფტის წყალობით დაერქვა ანას მეფობის ხანას „ინგლისის ლიტერატურის აღორძინების ხანა“.

მაგრამ არსებითად არც საზოგადოება და არც ვიგების სამინისტრო არაფრით არ დახმარებია სვიფტს. პირიქით, სვიფტს ხელიდან მალე გამოეცალა თავისი მდგომარეობა, როცა მას ეფარისევლებოდნენ და ყველა მას მიმართავდა დახმარებისათვის.

1720 წელს სვიფტი გამოდის ხალხთა ინტერესებისათვის მებრძოლის როლში და ისეთ სახელს მიაღწია, რომ თვით ძალაუფლების მპყრობელიც ვერ მიაღწევდა.

საქმე ისაა, რომ ირლანდია ყველაზე დაბეჩავებულ მხარედ ითვლებოდა ევროპაში. სამოქალაქო ბრძოლის გამო ირლანდიამ დამოუკიდებლობა მთლად დაჰკარგა. გარდა ამისა, ინგლისიც ყოველ ღონეს ხმარობდა, რომ ირლანდიის მრეწველობა შეეფერებია. მაგალითად, ირლანდიის მრეწველობა, რომელიც მაღალ საფუძველზე იდგა, ინგლისმა დაბლა დასცა.

სვიფტი სწორედ ირლანდიის ინტერესების დამცველად გამოვიდა. მან გამოუშვა მეტად მოსწრებული და გონიერი ნაწერები, სადაც ყველა ირლანდიელს მოუწოდებდა ხელი აეღო ინგლისის მანუფაქტურაზე და ტანისამოსი ეხმარათ განსაკუთრებით ადგილობრივი წარმოებისა. ამ ნაწერის გამო სასამართლო პროცესიც მოეწყო, რომელიც, მართალია, დიდხანს გაგრძელდა, მაგრამ უშედეგოდ, სვიფტს კი სწორედ ამან მოუბოვა დიდი სახელი. ის გახდა ირლანდიის საერთო საყვარელი და ყველა წოდებაში, მაღალსა და დაბალში, დიდი თავყვანისმცემლები ჰყავდა. ირლანდიელებს თავიანთ მხსნელად ის მიაჩნდათ და ისე ემორჩილებოდნენ, როგორც დიქტატორს. მართალია, სვიფტი ეწინააღმდეგებოდა ყოველგვარ უსამართლოებას, მაგრამ მისი უბედურება ის იყო, რომ ის ერთი იყო ამ ბრძოლაში

²⁾ პამფლეტი — რთიმე ცნობილი პროცენების წინააღმდეგ მიმართული, ან საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მოვლენების საკრიტიკოდ მკვახე ტონით დაწერილი მოკლე თხზულებაანი.

³⁾ ვიგები — ინგლისის პოლიტიკური პარტია (17 საუკ.) ევრდნობოდა გაბურჯუაზებულ არისტოკრატისა და ვაჭრებს.

და არც იცოდა როგორ უნდა დაემყარებია ახალი, დადებითი წესწყობილება, რომელიც ძველის ნანგრევებზე უნდა აეშენებია. სვიფტი კარგად გრძნობდა, რომ არც ვიგების მინისტრები და არც მეფე ხალხის ინტერესებს არ იცავდნენ. სვიფტი ახლოს გაეცნო ირლანდიის მცხოვრებთა გაჭირვებას, სიღარიბეს, დაინახა მათი საშინელი ექსპლოატაცია და ამიტომ გაამძაფრა თავისი პამფლეტები და აშკარად იცავდა დაბეჩავებულ ხალხს. მაგრამ ის პოლიტიკურ მოღვაწეობას ეწეობა არა ინგლისის სატახტო ქალაქ ლონდონში, არამედ ირლანდიის პატარა ქალაქ დუბლინში, სადაც დაიბადა და რომლის მღვდელიც იყო.

1721 წელს ინგლისში სწერდა თავის მეგობარს: აქ ისე ვცხოვრობ, რომ სრულიად არ ვიცი რა ხდება ქვეყანაზეო. „გულივერის მოგზაურობის“ მოთქრება და მისი დაწერის სამზადისიც 1721 წლიდან იწყება.

1726 წლის დასაწყისში ერთხელ კიდევ ჩამოვიდა ლონდონში (12 წლის წასული იყო) და უნდოდა ენახა და მოლაპარაკებოდა ვიგის კაბინეტის პირველ მინისტრს რობერტ უოლპოლს, რომ აეხსნა ირლანდიის ნამდვილი მდგომარეობა, მაგრამ, როგორც სვიფტის წერილიდან ჩანს, საერთო ენა ვერ გამოძებნა მასთან და შეხვედრამ უშედეგოთ ჩაიარა. აგრეთვე ინახულა მეფეც, მას იმედს აძლევდნენ ეფისკოფოსობას მიიღებ ინგლისშიო, მაგრამ ესეც არ გამართლდა.

დასაცდელი აღარაფერი ჰქონდა ლონდონში და ისევე ირლანდიაში დაბრუნდა.

სწორედ ამ დაბრუნებისას გააძლიერა „გულივერის მოგზაურობაზე“ მუშაობა.

როგორც ძვირფას განძს, ისე მოუყარა თავი სვიფტმა ამ წიგნში მთელ ლველფს, მთელ დამსხვრეულ იმედებს და განუხორციელებელ განზრახვებს..

და 1626 წლის 3 ნოემბერს გამოვიდა „გულივერის მოგზაურობაც“.

როგორც ვთქვით, მისმა „გულივერის მოგზაურობამ“ გამოიწვია დიდი ზმაური, გამოიწვია ჯანსაღი სიცილი და ავტორსაც უკვდავი სახელი მოუპოვა, თუმცა თავის სახელს დიდხანს მალავდა, დიდი საიდუმლოებითაც ინახავდა, ასე რომ ამხანაგებისაკი ეჭვი ეპარებოდათ მის ავტორობაში.

სიცოცხლის უკანასკნელი წლები სვიფტმა მეტად უფერულად გაატარა. ჯანმრთელობით ყოველთვის სუსტი იყო. კუჭის ტკივილი და თავბრულ აწუხებდა. ამ ხანში თითქმის გამოსულელდა და სიკვდილი თითქოს შებვა იყო მისთვის. გარდაიცვალა 10 ოქტომბერს 1745 წელს, 78 წლის მოხუცი.

როგორც დავინახეთ „გულივერის მოგზაურობა“ სვიფტს არ დაუწერია ბავშვებისათვის, მაგრამ წიგნი ბევრნაირად შემოკლდა და გადამუშავდა ბავშვებისათვის, რადგანაც „გულივერის მოგზაურობა“ მათთვის მეტად სასარგებლოა.

ეს წიგნი შედგება ოთხი ნაწილისაგან: გულივერი ლილიპუტებთან (8 თავი) გოლიათებთან-ბროზდინიაკებთან (8 თავი), ლაპუტაში, ლოლიაფეში, გრუბდობრიდში (11 თავი) და გულივერი გიუგნმბში (ცხენების ქვეყანა).

რუსულად ძველ გამოცემაში დამუშავებული იყო საშუალო ასაკისათვის მხოლოდ ორი ნაწილი: გულივერი ლილიპუტებსა და გოლიათებში. სწორედ ამ შემოკლებულიდან თარგმნა ქართულად ილია ციკარაშვილმა.

რუსეთში, 1929 წელს, ლეონტიევმა ხელახლად გადაამუშავა და მიუმატა მესამე ნაწილიც—გულივერი ლილიპუტებთან.

რაც შეეხება უკანასკნელ ნაწილს, ე. ი. გულივერის მოგზაურობას ცხენების ქვეყანაში, ის ბავშვებისათვის გადამუშავებულ „გულივერის მოგზაურობაში“ არ შედის თავისი სირთულის გამო.

მართალია, სწორედ ამ ნაწილშია მწარე ირონია, დაცინვა და ინგლისის ნაკლის გაშიშვლება ისე, რომ ცხენებიც კი, რომელნიც იმ ქვეყანაში გასაოცარი გრძნობით და გონებით არიან დაჯილდოვებულნი და რომელთაც არ იციან სიცრუე და ბოროტება, ესენიც კი აღმფოთებულნი არიან ადამიანების ვერაგობით, მაგრამ ბავშვებისათვის რთული და ძნელი დასაძლევია.

ქართულად „გულივერის მოგზაურობა“ პირველად დაიბეჭდა 1887 წ. მკორედ 1900 წელს და მესამედ 1929 წელს „ქართულმა წიგნმა“. იმდენად სწრაფად გავრცელდა, რომ ჩვენ ნაგვიანევადაც მოგვიხდა მისი ახლად გამოცემა.

თუ ძველი გამოცემები შეიცავდა ორ ნაწილს, ამ ახალ გამოცემაში ერთი დიდი ნაწილიც დაემატა, რომელიც ორ ნაწილად არის გაყოფილი. გარდა ამისა, პირველ ორ ნაწილსაც ბევრი ადგილი აქვს დამატებული, რაც ძველი გამოცემების მიერ გამოტოვებული იყო. ამგვარად ეს ახალი გამოცემა, როგორც მიღებულია ბავშვებისათვის, შემოკლებულია, ამოღებულია მძიმე და ზედმეტი ადგილები, მაგრამ მთლიანი წარმოდგენა მაინც ექნებათ ჩვენს მკითხველებს ამ შესანიშნავ წიგნზე.

ან. ღვინიაშვილი

ლალივე

წარსულ დროთა ომებიდან ვიცით, რომ ბავშვებს ბევრი გმირობა გამოუჩენიათ მტრებთან ომში. პარიზის დიდი კომუნის დროს მუშათა ბავშვები მშობლებთან ერთად იბრძოდნენ. პარიზის ბარიკატებზე ბევრი ბავშვი დაიღუპა. იქ, სადაც დიდს გავლა არ შეეძლო, ბავშვები შეუმჩნევლად გაძვრებოდნენ და მოჰქონდათ ცნობები მტრის შესახებ. საბჭოთა კავშირისა და იმპერიალისტების მომავალ ომში ბავშვებიც მიიღებენ მონაწილეობას მტრის მოგერიებაში. ავიაციის და ქიმიის მრეწველობის განვითარება მომავალ ომში გამოიწვევს ბრძოლის განსაკუთრებულ სახეს, რომელიც 1914-18 წ.წ. ომშიაც იყო გამოყენებული მაწილობრივ. ეს არის საჭაერო ბრძოლა. საჭაერო ბრძოლამ წაშალა საზღვარი ფრონტსა და ზურგს შორის და ის ამით არის საყურადღებო.

მიიღებენ თუ არა ბავშვები მონაწილეობას მომავალ ომში? შეეძლება მიიღებენ. ავიაციის საშუალებით მტერი შეეცდება შემოფრინდეს ზურგში და შეეცადოს ყუმბარებით დაანგრიოს ქვეყნის სასიცოცხლო ცენტრები. ჩვენა ამოცანა იქნება საჭაერო თავდაცვისათვის ისე მოვემზადოთ, რომ მტრის იერიში უშედეგოთ დარჩეს. ამისათვის საჭიროა კარგად ვიცოდეთ საჭაერო თავდაცვის წესები. მაშასადამე, ამთავიდანვე უნდა შევუდგეთ საქმეს ჩვენი ფაბრიკა-ქარხნების, სკოლების, ბინების დასაცავად. საამისო დადგენილებები სათანადო ორგანოების მიერ რახანია გამოცემულია, მაგრამ, სამწუხაროდ, ჩვენს სკოლებში ჯერ არა გავრცელებულა რა.

ამ შემთხვევაში პიონერ-ორგანიზაციას შეუძლია ბევრი რამ გააკეთოს. პიონერორგანიზაციამ უნდა ითავოს სკოლაში საჭაერო თავდაცვის შესწავლის საქმის მოგვარება და ჩვენ ყოველმხრივ დავეხმარებით პიონერებს. მაგალითად, გამოვგზავნით ლექტორებს საჭაერო თავდაცვის წრეებისთვის, მოვაწყობთ ექსკურსიებს პრაქტიკული თავდაცვის მოსაწყობად, დავეუზრუნოთ ხელმძღვანელებს და სხვ.

კონკრეტულად, აი რა უნდა გააკეთონ პიონერორგანიზაციებმა:

- 1) მოელაპარაკონ თავიანთი სკოლის დირექტორებს გააბან სათანადო კავშირი საჭაერო თავდაცვის სარაიონო შტაბთან.
- 2) სკოლაში უნდა დაარსდეს ავიაქიმის პირველადი უჯრედები.
- 3) ყველა ბავშვი უნდა იღებდეს მონაწილეობას საჭაერო თავდაცვაში.
- 4) მტკიცე დისციპლინა სუფევდეს საჭაერო თავდაცვის სწავლებაში.
- 5) შედენილ იქნას აირნილები.
- 6) აირწინალი ზედმიწევნით კარგად უნდა იქნას შესწავლილი, რომ ბავშვმა იგი პრაქტიკულად გამოიყენოს.
- 7) მოწვეულ იქნას სკოლაში სპეციალური ინსტრუქტორი სამეცადინოდ.

8) მოეწყოს თავდაცვის ვარჯიშობანი ექსკურსიების სახით. ბავშვები ამას ძალიან ეტანებიან და ეს სახალისო ამბავია.

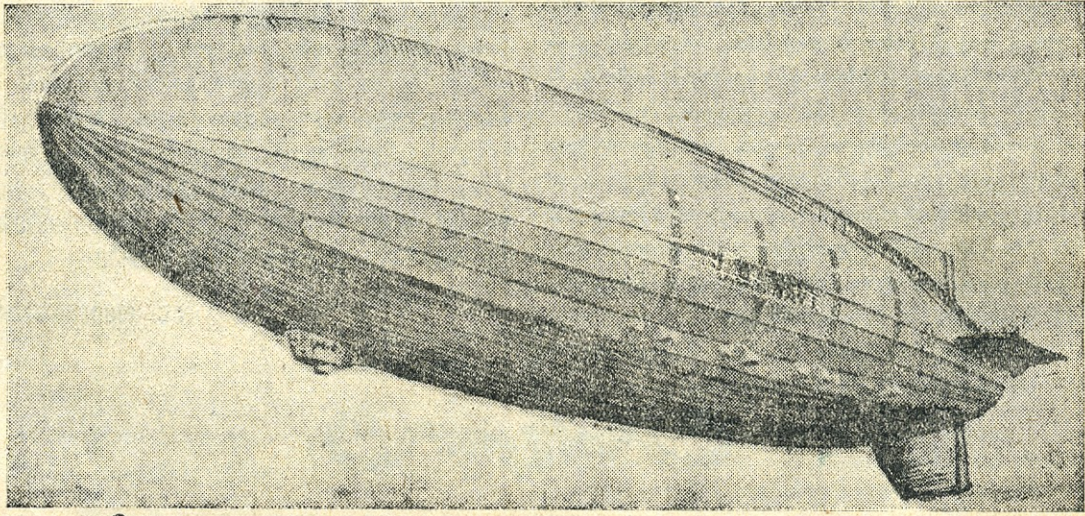
9) კედლის გაზეთებში უნდა შექდებოდეს საჭაერო თავდაცვის ჯგუფების მუშაობა, აგრეთვე იმათი მხილება, ვინც ხელს უშლის საჭაერო-თავდაცვის დიდ საქმეს.

აი, როცა ეს საკითხები მოგვარებული იქნება, ჩვენ შეგვიძლია ვთქვათ, რომ გადაურჩებით მტრის ჰაეროპლანების თავდასხმას და ვიხსნით ჩვენს სკოლას, ჩვენს პატარა და-ძმებს და საკუთარ თავსაც მხამიანი გაზეთისაგან.

მაშ, პიონერებო, ხალისით მოგვიდით ხელი ამ საჭირო საქმეს! ითავეთ საჭაერო თავდაცვის ჯგუფების დაარსება სკოლებში: სხვაში ჩვენ დაგეხმარებით.

ა. მლინანი

(ორჯონიკიძის რაიონის საჭაერო თავდაცვის თავმჯდომარის მოადგილე).

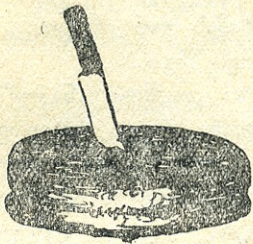
გ ა ს ა რ თ ო ზ ი

მეჩ მონაზარსა

რა მავარი ყოფილა ზვანის ღვინი

ერთხელ დედამ ნამცხვარი გააკეთა, შუაგულში ვაშლის ბაქმაზი იყო (დააკვირდით სურათს!)

რვა თანასწორ ნაწილად უნდა გაეჭრა. აიღო დანა, მაგრამ შეჩერდა და უთხრა ნუციკოს.

— აბა, შეილო, შენ გაჭერი რვა თანაბარ ნაწილად, მაგრამ მხოლოდ სამჯერ უნდა დაუხვადანა.

დგას ნუციკო, ფიქრობს...
ვერა, ვერ მოახერხა!
დედამ მართლაც სამჯერ დაუხვა დანა და რვა თანაბარ ნაწილად გაჭრა.
როგორ მოახერხა მან ეს?

აიღეთ ჭვავის ღერო, გადალუნეთ ისე, როგორც სურათზეა ნაჩვენები და ჩაუშვით ცარიელ გრაფინში ისე, რომ გადალუნული ნაწილის ბოლო გრაფინის გვერდს ებჯინებოდეს. შემდეგ მოჰკიდეთ ხელი ჭვავის ღეროს და სინჯე: ასწეეს თუ არა იგი გრაფინს.

✓ ხმოვანი მიკროსკოპი

✓ როგორ მიეწება ბოთლი თევზს უფხვოდ

აიღეთ ცარიელი ბოთლი და თავდაღმა გააჩერეთ მდუღარესთან, რომელსაც ორთქლი ასდის.

როდესაც ბოთლი ორთქლით აივსება, უცებ ჩადგით ცივ წყალში, თავზე წაუსვით ცოტაოდენი ვაზალინი ან ერბო და თეფში დაახურეთ (დახედეთ სურათს)

იცით, რა მოხდება?
შეგიძლიათ მოჰკიდოთ ხელი თეფშს და ასწიოთ. ბოთლიც მას აჰყვება, ბოთლი მას მიეწება.

თეფშზე ძეგს ერთი მარცვალი ხორბალი. კარგი ხორბალია, გარეგნულად არაფერი ეტყობა, მის გულში კი ზის მატლი, რომელიც ღრღინის ხორბლის გულს.

ამასწინათ ამერიკაში გამოიგონეს ისეთი აპარატი, რომელიც საშინლად აღიდებს ყოველგვარ ხმაურობას.

ნიუ-იორკის უნივერსიტეტის ლაბორატორიაში ფრიმ მიიტანა პატარა მოწყობილობა და თეფში, რომელზეც ეყარა ავადმყოფი ხორბალი. უცებ გაისმა ლაბორატორიაში ხრჭილი, ლაწა-ლუწი... ისეთი ხმაურობა ატყდა, რომ ჩეზობელ ოთახში მუშაობა შეუძლებელი იყო.

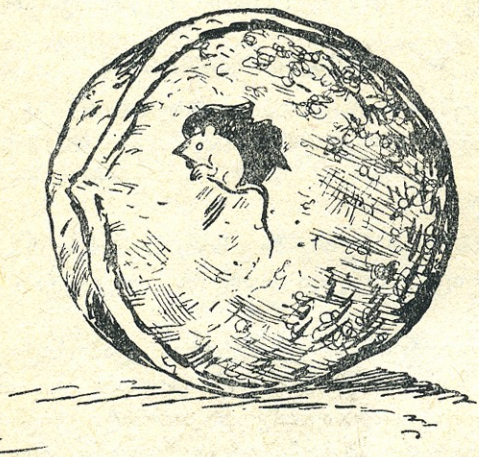
იცით, ვინ ხმაურობდა?
მატლები ღრღინდენ ხორბლის გულს. ამ აპარატმა კი იმდენად გაადიდა მათი ხმაურობა, რომ ხალხს მუშაობა შეაწყვეტინა. გამომგონებლებმა „ხმოვანი მიკროსკოპი“ დაარქვეს ამ აპარატს.

ამ აპარატის ერთერთი გამომგონებელი ფრი ამბობს: ამ აპარატით რომ გავადიდოთ ნიუ-იორკში კატის კრუტუნი, ამ „კრუტუნს“ გაიგონებენ სან-ფრანცისკოში (ამერიკის ერთ თავში რომ ნიუ-იორკია, სან-ფრანცისკო მეორე თავშია), ხოლო ნიუ-იორკის ქუჩის ხმაურობა რომ ამდენჯერმე გავადიდოთ, პაერის საშინელი შერყევა დაანგრევს ირგვლივ მდებარე სახლებს და იმ ლაბორატორიებსაც, სადაც აპარატი დგასო.

წ. თაბუკაშვილი.

ერთი კაცი ინდოეთის ქვეყანაში მოგზაურობდა. ერთხელ იქაური კაკლები ნახა. ვაჟკაცის მუჭის ოდენა იყო. მოეწონა და რამდენიმე ცალი თან წამოიღო. გზაში მოშივდა, კაკლები დაამტვრია და შეჭამა. ერთადერთი გადარჩენილი ხურჯინში. შინ რომ მივიდა, ხურჯინი ამოალაგა. ის ერთი კაკალიც ამოიღო. ცოლშვილმა გაიკვირვა იმოდენა კაკალი. აიღეს და საგანგებოთ შეინახეს ბელელში. ბელელში თურმე თავგები ძვრებოდენ; მიაგნო ერთმა წრუწუნამ ეს კაკალი და დიდად განიხარა: ამოდენა საკუცი დიდხანს მიყოფაო. მიადგა და დაუწყო ხვრა. შებინდებიდან დაიწყო და შუალამისას უკვე გამოხრა ნაჭუჭი და ლებანს შეახო კბილი. მისდგა და სადამდისაც მისწვდებოდა, — გამოჭამა. რომ გამოძდა, მოშორდა კაკალს და თავის სოროსაკენ წავიდა, დაიძინა. დილაზე გამოეღვიძა. ჭამა მოუნდა. მიცუნცულდა კაკალთან და ჭამა დაუწყო. იმდენი გამოსჭამა, რომ შუამდის შეძვრა კაკლის სიღრმეში; გამაძლარი გამობრუნდა და ისევ თავის საბუღარში მოისვენა.

შემდეგ კვლავ მიადგა კაკალს. შეძვრა შიგ და განაგრძო ჭამა. შეატყო, რომ ამოდენა კაკალი ჯერ არსად შეხვედრია და რომ ჯერ კიდევ ბევრია კაკლის გულის მარაგი. სიხარბისაგან ვეღარ დაიბო ამოდენა საქმელი. გუნებაში თქვა: რად უნდა მივა-

ტოვო თუნდაც მცირე ხნით ამოდენა დოვლათი... ხომ შეიძლება მიაგნოს ვინმე ოხერმა, შემოდვრეს შიგ და მერმე აღარც კი დამანებოს... შიგვე მოვისვენებ... უკეთეს ბინას ვინ იშოვის... ნუ გეშინია, კატა ვერ შემოდვრეს შიგო.

დაილალა ჭამით და შიგვე ნაჭუჭში მოისვენა. მიდო თავი და მიიძინა. როცა გამოეღვიძა, ჭამა განაგრძო... მეხუთე დღეს შეხედა — ერთი დღის საგზალი-ლა დაარჩენილა... წყლის დასალევაგად გარეთ გამოსვლა განიზრახა. მივიდა ხვრელთან, მაგრამ თქვენც არ მომწვედეთ: ისე გამძლარიყო, ისე გაზბეროდა მუცელი, რომ ნახვრეტში ვეღარ გამოეტია. გულშეღონებულმა წრუწუნამ ბევრი იწრიალა, მაგრამ ვერა და ვერა — გარეთ ვეღარ გამოეტია. სხვა გზა აღარ იყო — მიწვა და მოისვენა.

რომ წამოდგა, ჭამა განაგრძო. ერთხელ კიდევ სცადა გარეთ გამობრძანება, მაგრამ ცდა ამაო დარჩა... მიბრუნდა და ნარჩომი მარაგიც გაათავა.

ახლა ისე ვაბერილიყო, რომ ნაჭუჭში თავისუფლად მობრუნებაც ვეღარ შეიძლო.

თაგუნას უცბად მიაგონდა თავისი საბუღარი, სწორები, თავისუფლად ცუნცული, სადაც კი მოენებებოდა. ახლა კი ციხეში მოემწყვდა და გარეთ ვეღარ გამოდის... კვლავ გული შეულონდა და უგრძობლად შეიქნა. რამდენიმე ხნის შემდეგ თავლები გაახილა, მაგრამ საშინელება ოდნავადაც არ შეცვლილიყო: თაგუნა გამოუვალ ციხეში გრძობდა თავს.

ერთი კვირის შემდეგ პატრონი ბელელში შევიდა. კაკალს თვალი შეავლო. ნახა — თავგს გამოუხრავს. ხელში აიღო, დააკვირდა. შიგ თავგი წრიპინებს. გარეთ გამოიტანა. იქვე ეზოში ვიგება კატა იწვა. — „ციფ, ციფ“! — დაიძახა კაცმა.

კატა იმ წამსვე პატრონთან გაჩნდა. კაცმა აიღო და კაკალი ძირს დაახეთქა. გახეთქილი ნაჭუჭიდან თავგი გამოვარდა. ეცა კატა, იგლო კბილებში და კუდის პრეხით ეზოს თავისუფალი კუნჭულისაკენ გააქანა.

გ. ლომთათიძე

ამოცანა ასოებზე

მოფიქრებულია ათი სიტყვა, რომელთა ერთნაირი ასოები აღნიშნულია ერთნაირი ციფრებით. სიტყვების მნიშვნელობა მოცემულია გვერდით. მოგნახოთ ეს სიტყვები და მიღებული სიტყვების პირველი ასოები წავიკითხოთ ზევიდან ქვევით რა გამოდის?

1. 2. 3. — ქალაქი რაჭაში.
4. 5. 6. 5. 7. 3. — წელზე შემოსართყამი.

8. 5. 7. 5. 2. 3. — დამარილებული თევზის სახელი.
1. 4. 7. 1. — ძვირფასი ლითონის სახელი.
6. 5. 3. 9. 3. — წელიწადის თვე.
10. 5. 7. 3. — მიწის სამუშაო იარაღი.
7. 3. 1. 2. 3. — მდინარე საქართველოში.
11. 12. 11. 2. 11. — ქალის სახელი.
12. 11. 13. 14. 3. — რა ჰქვია ძაღლის შვილს?
3. 5. 9. 5. 6. 5. 2. 3. — გაზაფხულის ყვავილი.

კლ. თევზაძე

ს ს 6. წამახ სახ
გასაგა
ჭირი მ მ ,, ,, ე ე 3 იბლიის
ღაფაქი
ჭი? ,, ა ა ა ა სამახ სახ
გასაგა
ჭირი ა ა ა ა ა ა

 ,, ,, ა ა ფარაფა ფარაფა
ფაქი ფარა? ,, ,, ე ე

ჩ სახარის
ღაფაქი
ჭი ,, წამახ სახ. გასაგა
ჭირი ,, ,, ,, ე ე

ბუხს, ბოლოს.
ფუტქარს რა
ეწოდება? ,, ა

ფანი 75 პეპ.

საქართველოს
ბიბლიოთეკა

51-355

„П И О Н Е Р“

Г о с и з д а т Г р у з и и

Тифлис 1935 г.